

TÜRKMENISTAN

21-nji noýabr, 2025. Belgisi 47/1665

lastynyň häkimiýetiniň arasynda söwda-ykdysady, ylmy-tehniki we medeni-ynsanperwer ugurlarda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ýalasyk; Türkmenistanyň Daşoguz welaýatynyň häkimiýeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Garagalap Respublikasynyň Ministrler Geňeşiniň arasynda söwda-ykdysady, ylmy-tehniki we medeni-ynsanperwer ugurlarda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ýalasyk; Türkmenistanyň Lebap welaýatynyň häkimiýeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Kaşkadarya oblastynyň häkimiýetiniň arasynda söwda-ykdysady, ylmy-tehniki we medeni-ynsanperwer ugurlarda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ýalasyk; Türkmenistanyň Lebap welaýatynyň häkimiýeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Surhendarya oblastynyň häkimiýetiniň arasynda söwda-ykdysady, ylmy-tehniki we medeni-ynsanperwer ugurlarda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ýalasyk; Türkmenistanyň Daşary işler ministrligi

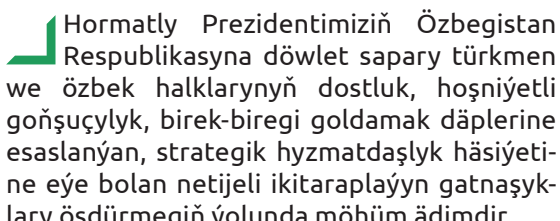
16-17-nji noýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Özbekistan Respublikasyna döwlet saparyny amala aşyrdy. Döwlet saparynyň çäklerinde hormatly Prezidentimiz Merkezi Aziýa döwletleriniň Baştutanlarynyň ýedinji konsultatiw duşuşygyna gatnaşdy we Özbekistan Respublikasynyň Prezidenti Şawkat Mirziýoýew bilen ýokary derejeli gepleşikler geçirdi.

giniň Halkara gatnaşyklary instituty bilen Özbegistan Respublikasynyň Prezidentiniň ýanyndaky Strategik we sebitara barlaglar institutynyň arasynda Türkmen-özbek bilermenler geňeşiňi döretmek hakynda Ähtnama; Türkmenistanyň Döwlet, hukuk we demokratiýa instituty bilen Özbegistan Respublikasynyň Prezidentiniň ýanyndaky Kanunçylyk we hukuk syýasaty institutynyň arasynda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ähtnama; Türkmenistanyň Adalat ministrligi bilen Özbegistan Respublikasynyň Yustisiýa ministrliginiň arasynda 2026-2027-nji ýyllarda hyzmatdaşlyk etmegiň Maksatnamasy; Türkmenistanyň Medeniýet ministrligi bilen Özbegistan Respublikasynyň Medeniýet ministrliginiň arasynda 2026-2027-nji ýyllarda medeniýet babatda hyzmatdaşlyk etmegiň Maksatnamasy; biologik howpsuzlygy üpjün etmek meseleleri boýunça Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda özara düşünişmek hakynda Ähtnama; Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda saglygy goraýyş we lukmançylyk ylmlary babatda

da hyzmatdaşlyk etmek hakynda Yalalaşyk; halkara awtomobil ýolagçy we ýük gatnawy hakynda Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasyndaky 1996-njy ýylyň 16-njy janwardaky Yalalaşyga goşmaçalary we üýtgetmeleri girizmek hakynda Teswirnama; Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda nebit önümleri we himiki suwuk ýükleri daşamak üçin demir ýol wagonlaryny üpjün etmek babatda hyzmatdaşlyk etmek hakynda özara düşünişmek hakynda Ahtnama; Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda öa hojalygy babatda hyzmatdaşlygy mundan beýläk-de ösdürmek hakynda Yalalaşyk; Türkmenistanyň Daşky gurşawy goramak ministrligi bilen Özbegistan Respublikasynyň Ekologiýa, daşky gurşawy goramak we howanyň üýtgemegi ministrliginiň arasynda 2026 – 2030-njy ýyllarda tokyz hojalygy babatda hyzmatdaşlyk etmegiň «Yol kartasy»; 2013-njy ýylyň 25-nji noýabryndaky Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda adadatan daşary ýagdaýlaryň önüni almak we olaryň netijelerini yok etmek babatda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Yalalaşyga goşmaçalar girizmek hakynda Teswirnama; Türkmen-özbek serhetýaka söwda zolagyynyň işi hakynda Türkmenistanyň Hökümeti bilen Özbegistan Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda Sertnama bar.

Şeýle-de Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow we Özbegistan Respublikasynyň Prezidenti Şawkat Mirziýoýew Bilelikdäki Beýanname gol çekdiler.

Şeýlelikde, hormatly Prezidentimiziň şu gezekki döwlet sapary Türkmenistan bilen Özbegistan Respublikasynyň arasyndaky ıktaraplaýyn gatnaşyklaryň taryhynda möhüm tapgyr bolup, onuň dört-doganlyk, hoşniýetli goňuşulyk we strategik häsiýete yedigini tassyklady. Saparyň dowamynda dürli ulgamlarda gazanylan ylalaşyklary, şeýle-de Merkezi Aziýa döwletleriniň Baştutanlarynyň ýedinji konsultativ duşuşygyna hormatly Prezidentimiziň öňe süren teklipleri ıktaraplaýyn hem-de biten hyzmatdaşlygynyň mundaň beýläk-de çuňlaşdyrmak üçin berk binyady döretmäge gönükdirilendir. Bu döwürde sapary diňir Türkmenistan bilen Özbegistanyň arasyndaky gatnaşyklary pugtalandyrmak bilen çäklenmän, eýsem, tutuş Merkezi Aziýa sebitinde durnuklylygy, abadçylygy üpjün etmäge hem uly goşant goşup, ýurdumyzyň özara bähbitli hyzmatdaşlygy mundaň beýläk-de dowam etdirmäge vararlydygyny aýdýň görkezdi.

Häzirki wagtda Türkmenistan hem-de Özbekistan syýasy-diplomatik, söwda-ykdysady, medeni-ynsanperwer we beýleki ulgamlarda hyzmatdaşlygynyň baý many-mazmunly gün tertibini kemala getirdiler. Bilelikdäki tagallalaryň netijesinde özara hyzmatdaşlyk depginli ösüşi biljen tapawutlanýar.

«Kuksaroý» köşgünde geçirilen gepleşikler tamamlanandan soňra, döwlet Baştutanlary sanly ulgam arkaly Türkmen-özbek serhetýaka zolagynda gurlan söwda merkeziniň açylyş dabarasyna gatnaşdylar.

Täze desgany Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginiň buýurmagy esasynda ýurdumyzyň Aýlyklar jemgyýetleriniň birleşikleriniň merkezi dolandyryş edarasynyň abatlaýyş-gurluşyk bölüminiň düzümleri öz wagtlyk we ýokary hilli derejesinde bina etdiler. Söwda merkeziniň umumy tutýan meýdany 3 gektara barabar bolupdyr. Bu ýerde söwda dükanlarynyň 37-si, na-

**DÜRLİ UGURLARA DEĞİŞLİ
MÖHÜM RESMINAMALARYŇ
ULY TOPLUMYNA GOL ÇEKİLDİ**

Türkmenistanyň Ahal welaýatynyň häkimligi
bilen Özbekistan Respublikasynyň Daşkent ob-

✓ Häzirkir wagtda Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň şanly 30 ýylluhy hem-de ýurdumyzyň başlangyjy bilen Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan 2025-nji ýylyň «Halkara parahatçylyk we ynaňuşmak ýyly» diňlip ygylan edilmegi minasýybetli çäreleriň iň ýokary derejede geçirmeke boýunça ýurdumyzda geňiş işler alnyp barylýar.

Baş Assambleýanyň ýokarda agzalan kararnamasynda beýan edilen durnukly hem-de adalatly düýüňi gurmak işinde halkara bileleşiginiň erk-istegini ösdürmek hem-de muňa iş ýüzünde uzak möhletli işleri bermek maksady bilen, Türkmenistan 2025-nji ýylyň 12-nji dekabrynda «Parahatçylyk we ynanyşyk» atly halkara forumy geçirmek barada karar kabul etdi.

18-nji noýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Katar Döwletiniň Türkmenistanda täze bellenen Adatdan aşary we Doly ygtyýarly ilçisi Nasser bin Ahmed Al Taherini kabul etdi. Ol döwlet ştutanymyza ynanç hatyny gowşurdy.

Diplomat wagt tapyp kabul edendigi üçin hormatly Prezidentimize hoşallyk bildirip, Katar-Türkmenistan bilen dostlukly gatnaşyklara ýene bir baha berilýändigini belledi hem-de pursatdan gýdalanyp, Katar Döwletiniň Emiri Şeýh Tamim bin Hamad Al Taniniň döwlet Baştutanlygyna we şyryman Arkadagymyza iheren mahiřli salamyny iberdi. Dostlukly gürňdä dolý ygtyýarly wekili hormatly Prezidentimiziň ýakynda Özbegistana malya asyran döwlet saparynyň çäklerinde Özbegistan Respublikasynyň ýokary döwlet sylagy – «Ýokary derejeli dostluk» ordeni bilen sylaglanmagy mynasypetli tüýs ýürekden gutlady.

Döwlet Baştutanymyz hoşniýetli sözler üçin minnetdarlyk bildirip, Nasser bin Ahmed Al Taherini ýokary diplomatik wezipä belenilmegi bilen gutlady hem-de oňa iki ýurduň arasynda netijeli gatnaşyklaryň mundan beýläk-de ösdürmek ugrunda alyp

barjak işinde uly üstünlikleri arzuw edti. Hormatly Prezidentimiz Emir Şeýh Tamim bin Hamad Al Tanaň gowy arzuwlaryny beýan edip, Türkmenistanyň Katar bilen köptaraply hyzmatdaşlygy berkitmäge möhüm ähmiýet berýändigini nygtady.

Bellenilişi ýaly, häzirkî wagtda Türkmenistan bilen Katar Döwletiniň arasyndaky döp bolan dost-doganlyk gatnaşyklary özara düşünişmegiň, ýakyn hyzmatdaşlygynyň ýokary derejesi bilen tapawutlanýar. Ýurdumyz bu gatnaşyklary mundan beýläk-de uzak möhletleýin esasy pugtalandyrmagy hem-de täze derejä çykarmagy maksat edinýär. Iki döwletin arasynda diplo-

matik gänaşyklaryň ýola goýlan wagtyndan bäri ikitaraplaýyn hyzmatdaşlyk dürli ugurlarda yzygiderli ösdürilýär. Ýokary derejedäki özara saparlar bolsa ony has-da ilerletmäge ýardam berýär.

Hormatly Prezidentimiz ýurtlarymyzyň ikitaraplaýyn görnüşde hem-de halkara gumamalary hususan-da, Birleşen Milletler Gumamalaryň çäklerinde üstünlüki hyzmatdaşlyk edýändigini kanagatlanma bilen belläp, Türkmenistanyň Birleşen Milletler Gumamasyna öňe sürjän başlangyçlaryny ilkinjilerini biri bolup goldaýandygy üçin katar tarapuna tüýs ýürekden minnetdarlyk bildirdi.

Duşuşygyň dowamynda Türkmenistan bilen Kataryň arasynda söwda-ykdysady gatnaşyklary mundan beýläk-de ösdürmek üçin ähli mümkinçilikleriň bardygyny nygtaldy. Ýangyç-energetika toplумы, söwda, maýa go-

ýum, ulag-aragatnaşyky, himiýe senagaty, dokma we oba hojalygy pudagy, saglygy goraýyşy, ýokary tehnologiýalar ulgamlary huzurdaşlygynyň geljegi uly ugurlarynyň hatarynda görkezildi. Şunuň bil baglylykda, hyzmatdaşlygyň ösdürmek üçin bilelikdäki türkmen-kazah hökümetara toparynyň mümkinçiliklerinden has netijeli peýdalana magaň zerurdygyna üns çekildi.

Döwlet Baştutanymyz medeni-ýnsanperwer ul-
gamda, türkmen we katar halklarynyň baý tary-
hy-medeni mirasyny öwrenmek babatda her-
gün mümkinçilikleriň bardygyny belledi.

Duşuşygyň ahlyrynda Katar Döwletiniň Türkmenistandaky Adatdan daşary we Dotly ygtyýarly ilçisi Nasser bin Ahmed Al Taheri mähiri kabul edildigini üçin ýene bir gezek hoşallyk bildirip, iki ýurduň arasyndaky döp bolan dostlukly gatnaşyklary mundan beýläk-de pugtalandyrmakda tagallalaryny gäwürmajakduyma ünadurdy.

Ləhər bir dövlətin durnukly ösüşü, dünəni də rejesindəki bəsdəşlə uqumlyluğy we jemygütəti uqydsady-jemygütəçlik ösüşü, ilkinji nbatda, ıaşarlyn derejesine, mümkinçiliklerine we ıaşar lıyn dövlət tarapundan dördiljilən şertlere baglydır. Sonun üçin güçlü dövlətlərin bəstisi ıaşar syıasatyny milli ösüş strategiyasynyñ möhüm bölegi hökmünə kabul edğärler. ıaşarlyn bəhbitlerini gormalyq, olarjny jemygütəçlik ornunyñ pugtalandyrylması we mümkinçilikleriniñ gindeldilmeji hāzirkı zaman dövlət syıasatynyñ ilertutulğan uqurlaryny biridir. Mālim bolşy ıaly, ıakynda ıırdumyzyñ zāhmetde, dōrediljilikde aıratyn tapawutlanan ıaşarlarına Türkenistanjny ıaşar baıraquny qowsuruluş dabarası gecirildi. ■ 3

▲ Sagatda 250 kilometr tizlige
ýetmäge ukyply «Velaro» otlusynyň
täze görnüşü Músurde geçirilen sergide
ilkinji gezek köpçülige görkezildi. ■ 4

▲ C vitamini bedeniň esasy zerurlyklarynyň biri hökmünde tapawutlanýar. Immuniteti güýçlendirýän, deriniň täzelenmegine we energiýany ýokarlandyrmaga ýardam edýän C vitamini antioksidantlaryň çeşmesi hasaplanýar. ■ 5

▲ «D» toparçada Fransiýanyň ýygynyndysy Parižde Ukrainanyň ýygynyndysyny 4-0 hasabynda ýeňlişe sezewar etdi. ■ 7

Dünýäniň gymmat köçeleri

«Cushman & Wakefield» maslahat be-riş kompaniýasy dünýäde gozgalmaýan emlägiň iň gymmat köçeleriniň sanawyny ýaýratdy. Gozgalmaýan emlägiň bahasy dünýäde 4% artypdyr. Bu ýülky sanawda Londondaky «Bond-strit» köçesi birinji boldy. Ljüks dükanlary bilen meşhurlyk gazanan köçede bir inездrül metrň ýylylyk kärende bahasy 20 mün 482 ýewro deň. Londonyň bu köçesi Milan we Nju-York şäherlerindäki şaýollardan ilkinji gezek öňe saýlandy. Ikinji ýeri Italiýanyň Milan şäherindäki Montenapoleone köçesi eýeleđi. Bu ýerdäki dükanlarda her bir inездrül metr ýeriň bahasy ýylylyk 20 mün ýewro deň. Üçünji ýeri Nju-Yorkuň 5-nji şaýolunyň ýokarky bölegi (18 359 ýewro) eýeleđär. Gonkongdaky Çimsaçuňjy (13 907 ýewro) dördünji, Parizdäki Şanz Elize (12 519 ýewro) köçesi başynjy boldy. Tokionyň Ginza (11 538 ýewro), Sgurihiň Bahnhofstrasse (9 644 ýewro), Sidneýiň Pitt Strit Moll (7 292 ýewro), Seulýň Mjundon (5 997 ýewro) we Wenanyň Kolmarkt (5 520 ýewro) köçeleri ilkinji onluga giripdi.

Gurbanmuhammet GULMÄMMEDOW, *Aşgabat halkara howa menziliňiň Migrasiýa gözegçilik nokadynyň harby gullukçysy, leýtenant.*

Gymmat bahadan satylan kartina

Awstriýaly suratkeş Gustaw Klimtiň «Elizabet Ledereriň portreti» atly suraty ABŞ-nyň Nju-York şäherinde geçirilen auksionda 236,4 million amerikan dollaryna satyldy. 1914-1916-njy ýyllar aralygynda döredilen suratnyň uzynlygy 1,8 metre ýetýär. Kartina awstriýaly kolleksisiýaçy Awgust-Serena Ledererleriň gyzy hytaý lybasynda suratlandyrylýar. Şeýlelikde, kartina iň gymmat bahadan satylan döwrebap surat boldy. «Sotheby's» auksiön ögi kartina-nyň täze egesiniň adynyň mälüm etmedi. Kartina 1985-nji ýylda Leonard Lauder tarapyndan satyn alynýar. Lauderiniň iýun aýynda 92 ýaşynda aradan çykmagy bilen kartina satuwa çykarylady.

Bahar ANNAÝEWA, *Görogly etrabyndaky 19-njy orta mekdebiň mugallymy.*

Gadymy şäher tapyldy

Gazagystanda arheologlar Bürlünç eý-şamyna degişli şäheriň galyndylaryny tapyldy. Irtys derýasynyň kenaryndaky depäniň üstünde gurlan şäher jülğäniň şahataryny ýokardan synlamaga mümkinçilik beripdi. Şol sebäpli taryhçylar bu ilatly ýeri «Ýedi jülge şäheri» diýip atlandyrdylar. Täze geçirilen barlaga görä, şäher mundan 3600 ýyl ozal şol döwrüň uly ilatly ýeri bolupdy. Semjarka atly gadymy şäher 140 gektar meýdany eýeläp, şol döwrüň obalaryndan 4 esse uly bolupdyr. Mundan ozal bu ýerde geçirilen gazaw-agtaryş işleriniň netijesinde irki döwürlere degişli dürli iş gurallary tapylypdy. Geçirilen täze barlag barada «Antiquity» žurnalyna makala neşir edildi.

Aýjahan OTUZOWA, *Türkmenistanyň Oguz han adyndaky Inžener-tehnologiyalar uniwersitetiniň mugallymy.*

Tehnologiýa kompaniýalarynyň girdejileri ýokarlandy

Dünýäniň iri tehnologiýa kompaniýalary ulyň üçünji çärýegi-ne degişli girdejileri barada maglumat ýaýratdy. Yarmygeçiriji önümçiligi bilen meşgullanýan «Nvidia» kompaniýasynyň girdejisi hem-de peýdasy garsaýlandan ýokary boldy. Amerikan kompaniýasynyň girdejisi 57 milliard, her paýnama üçin alan peýdasy 1,3, maglumat merkezerlerinden alan girdejisi 51,2 milliard amerikan dollaryna ýetdi. Degişli döwürde Hytaýyň «Xiaomi» kompaniýasynyň girdejisi 113,1 milliard hytaý ýuanyna (15 911 654 000 dollar) ýetdi. Bu görkeziji geçen ýylyň degişli döwüründäki-den 22,3% ýokary bolupdyr. Kompaniýa dürli elektron enjamlary we elektroulag öndürmek bilen meşgullanýar.

Ybraýym KERIÝEW, *Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we Informatika institutynyň talyby.*

Kanunçylyk we hukuk: jemgyýetiň durnukly ösüşiniň binýady

Kanunçylyk we hukuk – döwletiň düzgünlü, adalatly we durnukly işlemegini üpjün edýän möhüm jemgyýetçilik institutlarynyň biridir. Hukuk jemgyýetde gatnaşyklar üçin kadalary döredýär, kanunçylyk bolsa şol hukuk kadalarynyň düzgün görnüşde binýadyny belleýär. Döwletiň dolandy-

ryşynda, raýatlaryň hukuklaryny goramakda we jemgyýetdäki tertip-düzgüni saklamakda kanun we hukuk has-da ähmiýetlidir. Şonuň üçin hem her bir döwletiň ösüş strategiýasynda kämil kanunçylyk ulgamy möhüm orun eýeleýär.

Hukuk – jemgyýetdäki gatnaşyklaryň çaltlanmagyny üpjün edýän döwlet tarapyndan kabul edilen umumy hökmäny kadalar ulgamydyr. Kanunçylyk – hukuk kadalarynyň döredilmegi, ka-

bul edilmegi, kämilleşdirilmegi we ýerine ýetirilmegi bilen baglanyşykly dolandyryş ulgamydyr.

Kanunçylyk ulgamy diňe döwlet edaralary üçin däl, eýsem, raýatlar üçin hem ulanylyan giň ulgamdyr. Şonuň bilen bir hatarda: raýatlaryň hukuk taýdan habardar bolmagy, döwlet bilen jemgyýetiň arasynda ynamly gatnaşyklaryň döredilmegi kanunçylygyň abraýyny we netijeliligini artdyrýar.

Hukuk medeniýeti raýatlaryň kanunlary bilme-gi, olara hormat goýmagy we kanunyň çäklerinde ýaşamak endiklerini özünde jemleýän düşüňjedir. Kanunçylyk we hukuk döwletiň binýadyny emele getirýän iň möhüm jemgyýetçilik institutlarynyň biridir. Olar jemgyýetde tertibi, adalatly, howpsuzlygy we raýatlaryň hukuklaryny üpjün edýär. Kämil hukuk kadalary we döwürň talaplaryna laýyk kanunçylyk ulgamy döwletimiziň durnukly ösüşiniň we jemgyýetiň abadançylygynyň möhüm şertidir. Şeýle-de hukuk medeniýetiniň ösdürilmegi jemgyýetde ynamly we adalatly gatnaşyklary berkitmäge hyzmat edýär.

Ogulsadap DURDYÝEWA, *Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň farmakologiýa kafedrasynyň öwreniji-mugallymy.*

Häzirki zaman jemgyýetinde zenanlaryň orny

Dünýäniň ähli könjeklerinde bolşy ýaly, biziň ýurdumyzda hem zenanlaryň jemgyýetçilik, syýasy hem-de ykdysady işlere işjeň gatnaşmagy jemgyýetiň sazlaşykly ösüşiniň möhüm şertleriniň biri hökmünde kabul edilýär. Bu ösüşiň düp manysynda gender deňligi, adam hukuklaryna hormat goýmak we mümkinçilikleriň hemmeler üçin deň bolmagy ýaly gymmatlyklar durýar.

Zenan diňe bir maşgala ojaýynyň egesi däl, eýsem jemgyýetiň ösüşine itergi berýän güýçdür. Häzirki döwürde zenanlar bilim ulgamynda, ylymda, lukmançylykda, ykdysadyýetde, tehnologiýada, döredijilikde we döwlet dolandyrylyşynda uly üstünliklere ýetýäler.

Yakynda Türkmenistanyň Mejlisiniň wekilleri Özbegistan Respublikasynyň Daşkent şäherinde geçirilen Merkezi Aziýa ýurtlarynyň zenan ýolbaşçylarynyň dialogynyň mejlisine gatnaşdylar.

Mejlise Gazagystan Respublikasynyň, Gyrgyz Respublikasynyň, Tajikistanyň Respublikasynyň, Türkmenistanyň we Özbegistan Respublikasynyň Parlamentleriniň, halkara guramalaryň hem-de raýat jemgyýeti institutlarynyň, ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralarynyň ýolbaşçylary uly wekilleri gatnaşdylar.

Mejlise gatnaşýanlaryň sebitiň ýurtlarynda zenanlaryň hukuklaryny we mümkinçiliklerini giňeltmek, olaryň döwlet hem-de jemgyýetçilik

geçirilýändigini barada bellediler. Zenanlaryň döwlet dolandyryşynda, ykdysadyýetde gatnaşmagyny giňeltmäge, şeýle hem gender deňligini ilerletmäge gönükdirilen Türkmenistanyň 2021 – 2025-nji ýyllar üçin Hereketleriň Milli meýilnamasynyň durmuşa geçirilmeginiň ähmiýetini belläp geçdiler.

Nartäç ORAZMYRADOWA, *Gökdepe etrabyndaky 2-nji çagalar bagynyň terbiýeçisi.*

Bagtdan paýly, sylagdan serpaýly ýaşlar

Yakynda Watanymyzyň ösüşlerine öz mynasyp goşantlaryny goşýan ýaşlar Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi tarapyndan uglan edilen Türkmenistanyň Ýaşlar baýragynyň egesi diýen hormatly ada mynasyp boldular. Şolaryň hatarynda maňa hem Türkmenistanyň Ýaşlar baýragynyň egesi diýen hormatly ada mynasyp bolmak bagty miýesser etdi. Bu baýraga mynasyp bolmagym durmuşymda ýatdan çykmajak pursatlaryň birine öwürildi. Bagtdan paýly, sylagdan serpaýly ýaşlaryň duýgularyny taryplamaga söz ýetmez. Çünki çäksiz begençden galkynan gowunum bu gün diýseň bagtyýar.

Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň «Ylmyly-bilimli, giň dünýägarawlyly sagdyn nesli terbiýelemäge örän uly ähmiýet berýäris. Dünýäniň öňdebaryjy tejribelerinden ugur alyp, ýaş nesliň döwrebap bilim almagy, ylym we döredijilik bilen meşgullanmagy ugrunda giň mümkinçilikleri döredýäris» diýip bellemegi, bu günki gün Watanymyzyň geljegi bolan ýaş nesle durnukly ös-

şiň we halkymyzyň döredijilik hyjuwynyň esasy binýady hökmünde garaýandygyny aňladýar.

Hormatly Prezidentimiziziň biz – ýaşlara bildirýän uly ynamyndan ruhlanyp çekýän ujypsyz zähmetimize berlen şeýle uly baha üçin begenijimiziň çägi yok. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ýaşlar baradaky öňdengörüjilikli döwlet syýasatyndan ugur alýan özgertmeler bilen ýurdumyzyň beýik ösüşlerine öz goşandygymyzy goşjakdygymyza, yhlasly zähmet çekjekdigimize ynanýasymyz gelmäge. Eziz Watanymyzyň hemmetaraplaýyn ösüşini nazarlaýan, il-ýurt bähbitli, döwlet we dünýä ähmiýetli başlangyçlaryň amala aşyrylmagyna goşant goşmak biziň

her birimiziň mukaddes watançylyk borjymyzdyr. Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, belent başlary aman bolsun.

Ogulgerek ATAÝEWA, *Türkmenistanyň Döwlet energetika institutynyň 3-nji ýyl talyby, Türkmenistanyň Ýaşlar baýragynyň egesi.*

Sanly dolandyryş we kiberhowpsuzlyk

Häzirki döwrüň tehnologiýa ösüşi döwlet we jemgyýet gurluşynyň ähli ugurlaryna täsir edýär. Sanly ulgamlaryň giňden ornaşdyrylmagy dolandyryş prosesleriniň netijeliligini artdyrýar. Şonuň üçin sanly dolandyryş we kiberhowpsuzlyk häzirki zaman döwletleriniň iň möhüm strate-

gik ugurlarynyň biri bolup durýar.

Sanly dolandyryş döwlet hyzmatlarynyň, jemgyýetçilik prosesleriniň we ykdysadyýetiň sanly tehnologiýalar arkaly netijeli we açyk görnüşde ýerine ýetirilmeğidir.

Kiberhowpsuzlyk sanly maglumatlary, ulgamlary we infrastrukturany daşky hem içki kiberhowplardan goramak üçin niýetlenen çäreleriň,

serişdeleriň we düzgünleriň toplumydyr.

Sanly dolandyryş ulgamyň netijeli işleme-gi kiberhowpsuzlygyň ýokary derejesine gönüden-göni baglydyr. Eger-de maglumat serişdeleri goralmadyk bolsa, döwlet hyzmatlarynyň sanly görnüşde çemeçigi uly töwekgelçiliklere sebäp bolup biler.

SANLY DOLANDYRYŞ BABATDA KIBERHOWPSUZLYK: döwlet maglumat goralarynyň ygtybarlylygyny üpjün edýär;
sanly hyzmatlaryň durnukly işlemegine kömek edýär;
raýatlaryň şahsy maglumatlaryny gorap saklaýar;
ykdysady we syýasy howpsuzlygy berkidýär;

Sanly dolandyryş bilen kiberhowpsuzlyk biri-birine berk baglanan ugurlardyr. Döwletiň üstünlikli ösüşi diňe tehnologiýa taýdan däl, eýsem maglumat howpsuzlygy taýdan hem durnukly bolanda mümkin bolýar.

Begenç AMANOW, *Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň kazyýet lukmançylygy we hukuk kafedrasynyň assistenti.*

Parahatçylyk – iň uly baýlyk

Mälim bolşy ýaly, ýurdumyzyň başlangyjy bilen 2025-nji ýylyň BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan «Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýyly» diýip ugulan edilmegi mynasypbetli çäreler toplumy ýaýbaňlandyryldy.

Parahatçylyk türkmen halkynyň münýülylyklardan bäri dabaralanýan iň gymmatly ügrelgeleriniň biridir. Parahatçylyk diňe bir asuda ýaşamak däl, eýsem, jemgyýetiň sazlaşygyny, birek-birege hormaty, hoşniýetliligi we agzybirligi özünde jemleýän ruhy baýlyk hem hasaplanypdyr. Türkmeniň «Parahatçylyk – iň uly baýlyk» diýen pähimi döwürler geçse-de, öz ähmiýetini ýitirmän, halkyň ýaşayşy ügrelgesiniň esasyna öwürüldi.

Goja depeler, gadymy galalar we çarwa durmuşynyň rowaýatlary türkmeniň parahatçylyk baradaky düşüňjesiniň çuňňurlugyny görkezýär. Halkymyzyň kalbyndaky mähir, myhmansöýerlik hem-de ýaraşdyryjylyk ügrelgeleri arkaly türkmen topragynda birek-birege ynam hem jemgyýetde jebistik berk ornaşypdyr. Şeýle ruhy ügrelgeler jemgyýetiň ösüşini, ög-ojaklaryň abadançylygyny we nesilleriň bagtyýar geljegini üpjün etmegiň

möhüm şerti hökmünde düşündirilipdir.

Bu gün hem parahatçylyk türkmen döwleti we jemgyýeti üçin strategik gymmatlyk bolup durýar. Şeýdip, münýülylyklaryň syna-

gyndan geçen bu baý pähim häzirki döwrüň ösüşine ýol görkezýän, nesilleri dostluk, asudalyk we ynsanperwerlik ruhunda terbiýeleýän beýik milli gymmatlyga öwürüldi.

Gültaza AZADOWA, *Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.*

Çagalaryň bähbidine hyzmatdaşlyk

Çagalaryň abadançylygyny üpjün etmek – her bir jemgyýetiň iň bir mukaddes borjy. Bu maksat ýolunda hyzmatdaşlygyň ähmiýeti aýratyn uludyr. Çaga diňe bir maşgalanyň däl, jemgyýetiň, döwletiň we tutuş adamzadyň geljigidir. Şonuň üçin olaryň ösüşi, saglygy, terbiýesi hem-de go-

raglylygy ähli gatnaşyjylaryň – ene-atalaryň, mugallymlaryň, jemgyýetçilik guramalarynyň we döwlet edaralarynyň bilelikdäki tagallasynda daýanýar.

Hyzmatdaşlyk, ilkinji nobatda, jogapkärçilik talap edýär. Ene-atalar bilen bilim işgärleriniň arasyndaky açyk aragatnaşyk,

jemgyýetçilik başlangyçlarynyň goldawy we döwlet syýasatynyň çagalara gönükdirilen çäreleri ösdürmegi arkaly çaganyň her bir ugurdan sazlaşykly ösüşi üpjün edilýär. Şeýle hyzmatdaşlygyň netijesinde her bir çaga öz ukbyyny açmaga, synaglardan geçmäge we geljegini ynam bilen gadam basmaga mümkinçilik alýar.

Gurbanguly Berdimuhamedow adyndaky Howandarlyga mätäç çagalara hemaýat bermek boýunça haýyr-sahawat gaznasy bilen BMG-niň Çagalara gaznasynyň 22-nji noýabrda Çagalaryň bütindünýä gününe bagyşlanan paýtagtymyzyň Olimpiýa şäher-jiginde geçiriljek çäreler hem munuň aýdyň subutnamasydyr.

Bütindünýä Çagalara gününe bagyşlanyp «Bitaraplyk we ynsanperwerlik: Inkluziw geljek üçin hemmetaraplaýyn goldaw» atly çäreler toplumynyň maksady çagalara üçin hemmetaraplaýyn goldawyň göz öňünde tutulýandygyny görkezýär.

Aýnur HOJAMGULYÝEWA, *Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.*

Halkara sergide täze uçarlar sargyt edildi

Iki ýyldan bir gezek geçirilýän «Dubai Airshow 2025» halkara sergisinde awiakompaniýalar täze uçarlaryň onlarçasyny sargyt etdi. 17-nji noýabrda öz işine başlap, şu gün tamamlanýan sergide «Emirates» awiakompaniýasy «Boeing 777X» maksatnamasyndaky birinjilik ornuňy berkitdi. Kompaniýa ýene-de 65 sany «Boeing 777-9» uçaryny sargyt etdi. Şeýlelikde, awiakompaniýanyň «777X» seriýasyna degişli sargyt eden uçarlarynyň sany 270-e ýetdi.

«Air Senegal» kompaniýasy hem 9 sany «737 MAX» uçaryny sargyt etdi. Kompaniýa Ýewropada we ABŞ-da täze ugurlary açmaga maksat edinýär. Serginiň çäklerinde dürli görnüşli howa gämileriniň uçuşlary we tanyşdyrylyş dabaralary, awiasiýa pudagynda iş alyp barýan ugurdaş kompaniýalaryň hödürleýän hyzmatlary görkezildi.

Ogulan BÄŞIMOWA, *Ýagşygeldi Kakaýew adyndaky Halkara nebit we gaz uniwersitetiniň talyby.*

Syýahatçylaryň sany artýar

Ýewropanyň güneşli ýurdy bolan Ispaniýada syýahatçylaryň sany barha artýar. Şu ýylyň 9 aýynda bu ýurda 76 milliondan gowrak daşary ýurtly barypdyr. Syýahatçy- lar jemi 106 milliard ýewro sarp edipdir. Iň köp myhman Birleşen Patysalykdan barypdyr. Ikinji ýeri fransuzlar, üçünjü orny germaniýalylar eýeläpdir. Kataloniýa, Balear adalary we Andalusiýa has köp syýahatçyny özüne çekipdir.

Syýahatçylaryň köpüsi bu ýurtta bir hepde galyp, ortaça 1 mün 380 ýewro sarp edipdirler. Fransiýadan we Skandinawiýa ýurtlaryndan barýan syýahatçylaryň sany hem kadaly ýagdaýda ösüşini dowam etdiripdir. Ortaýer deňiziniň kenarýaka ýurdy diňe tebigy gözelligi bilen däl, dürli medeniýetleri özünde jemleýän taryhy jady-gärtliligi bilen hem köpleriň ünsüni çekýär.

Rüstem HOJANEPESEOW, *Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Aşgabat şäheriniň Bagtyýarlyk etrap geňeşiniň uly hasapçysy.*

2025-nji ýylyň iň gowy peýniri

Şweýsariýanyň Bern şäherinde Bütindünýä peýnir baýraklary atly ýaragş geçirildi. Her ýyl başga ýurtda geçirilýän ýaragş öndürjilerden, telekeçilerden we «affineurlerden» (peýnir taýýarlady) ybarat 265 emin agzasy peýnirlere baha berdi. Baş baýrak üçin dünýäniň dürli ýerlerinden 5 mün-den gowrak peýnir hödürlendi. Emin agzalarynyň adalatly baha bermekleri üçin ähli peýnirlere ady ýazylmazdan hödür edildi. Eminler peýniriň daşky görnüşine, usyna we tagamyna baha berdiler. Ýaragş gatnaşdyrylan peýnirleriň arasynda belli görnüşler bilen bir hatarda, o diýen mälüm bolmadyk, az mukdarda öndürilýän düge süýündän taýýarlanan peýnirlere hem bar. Peýniriň jemi 14 görnüşli final tapgyryna çykdy. Emin agzalary Bern sebitinde öndürilen «gruyère» peýnirini 2025-nji ýylyň iň gowy peýniri hökmünde saýladylar. Ýaragş peýniriň jemi 46 ýurtdan 5 mün 244 görnüşli hödürlendi.

Gurbanmyrat REJEPOW, *Türkmen oba hojalyk institutynyň mugallymy.*

SEBIT HYZMATDAŞLYGYNYŇ TÄZE DEREJESI

16-njy noýabrda hormatly Prezidentimiz Özbegistan Respublikasynda döwlet saparynyň çärlinde Merkezi Aziýa döwletleriniň Baştutanlarynyň ýedinji konsultativ duşuşygyna gatnaşdy. Sammitde Türkmenistana 2026-njy ýylda täze – «Merkezi Aziýa we Azerbaýjan» formatynda geçiriljek döwlet Baştutanlarynyň konsultativ duşuşygyna başlyklygy ynanýldy.

Şeýle-de sammitde haryt dolanyşygyny artdyrmak, maýa goýum hyzmatdaşlygyny giňeldirmek, ulag-logistika arabaglanýygyny ösdürmek bilen bagly meseleler ara alnyp maslahatlaşylyr. Mundan başga-da, suw hojalygyny, energetika ulgamlarynda tagallalary ulgaşdyrmak, şol sanda seňhetüsti suw serişdelerini rejlil peýdalanmak, bitewi energetika ulgamyň ösdürmek meselelerine aýratyn üns berildi.

Bu duşuşyklar ilkinji gezek 2018-nji ýylda geçirilip başlandy. Sebitt ýurtlarynyň – Türkmenistanyň, Gazagystanyň, Özbegistanyň, Gyrgyz Respublikasynyň we Täjigistanyň döwlet Baştutanlary ýokary derejede duşuşmak arkaly umumy sebit meseleleri boýunça pikir alyşmagy, syýasy ynanysmagy berkitmegi, ykdysady hyzmatdaşlygy ösdürmegi, howpsuzlygy we ekologiýa gatnaşyklary güýçlendirilmegi maksat edinýärler.

Konsultativ görnüşini aýratynlygy onuň resmi däl we açyk dialog esasynda geçirilmeigidir. Bu ýagdaý sebitde täze başlangyçlaryň öňe sürülmeğine we sebitiň geljeline degişli möhüm çözgütleriň çalt kabul edilmegine mümkinçilik berýär.

Merkezi Aziýa ýurtlarynyň arasyndaky söwda dolanyşygy yzygiderli artýar. Ulag-kommunikasiýa ulgamlarydyr logistika ulgamyň döwrebaplaşdyrmak ýurtlaryň üstaşyr mümkinçiliklerini giňeldýär. Konsul-

tativ duşuşyklarda täze demir ýollaryň, awtomobil ýollarynyň we multimodal ugurlaryň döredilmeği baradaky meseleler, sebitdäki döwletleriň arasynda elektrik energiýasynyň alyş-çalyşygyny giňeltmek, gaz we nebit geçirijilerini ösdürmek hem-de täze energetika taslamalaryny bilelikde durmuşa geçirmek boýunça teklipler ara alnyp maslahatlaşylyr. Araly gorap saklamak boýunça bilelikdäki taslamalar, suw serişdelerini oňyn we adalatly paýlamak meseleleri aýratyn üns merkezinde durýar. Merkezi Aziýa gatnaşygunda Türkmenistan dünýä ýurtlary bilen açyk hyzmatdaşlygy we dostlukly gatnaşyklary pugtalandyrmagy möhüm ugur hökmünde öňe sürýär.

Konsultativ duşuşyklaryň her biri boýunça döwlet Baştutanlary bilelikdäki beýannama kabul edýärler. Şeýle hem dürlü derejede işçi toparlar döredilip, sebitiňiň ösüş üçin netijeli taslamalar durmuşa geçirilýär. Merkezi Aziýa döwletleriniň Baştutanlarynyň konsultativ duşuşygy häzirkî wagtda sebit hyzmatdaşlygyny sazlaşdyrýan ýokary derejeli nusgalyk meýdança öwürüldi. Ol ýurtlary birleşdirýän umumy maksatlaryň, taryhy we medeni taýdan ýakynlygynyň nyşany bolup, sebitiň dumukly ösüşine täze şertler döredýär.

Güçli syýasy dialog we bilelikdäki başlangyçlar ulgamynda bu duşuşyklar geljekde hem Merkezi Aziýanyň parahatçylykly, dumukly ösdürilýän sebit hökmünde dünýäde tanalmagyna uly goşant goşar.

Türkmenistan halkara bileleşigi tarapyndan ykhar edilen hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesine laýyklykda, bu dialogda umumy meseleleriň ylaslykly çözgütlerini işläp taýýarlamağa işjeň gatnaşýar.

Konsultativ duşuşyklaryň çärlinde Türkmenistan başlangyçlary hemişe toplumlaýyn häsiýete eýe bolup, tutuş Merkezi Aziýa sebitiniň howpsuzlygyny we dumukly ösüşini ýokarlandyrmaga gönükdirilendir. Munuň özi ýurdumyzyň bu hyzmatdaşlyk formatynda eýeleýän netijeli onumy tasnylaýar.

Sahypjemal NEPEȘOWA,
Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky Döwlet gullugy akademiýasynyň magistranty.

Başlangyjy 1-nji sahypada.
Türkmenistan 2025-nji ýylda Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýyllyny geçirmek baradaky çözgüde ahlumumy derejedäki waka, halkara gatnaşyklarynyň hil taýdan täze tapgyryna geçmek üçin hakyky mümkinçilik hökmünde garayar.

Sanly ýyllymyzyň 6-njy noýabrynda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň ýolbaşçylygunda Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýyly hem-de hemişelik Bitaraplygymyzyň sanly 30 ýyllyk baýramy mynasybetli çäreleri ýokary derejede geçirmek boýunça guramachylyk döwlet toparynyň nobatdaky mejlisi geçirildi.

Ýylyň başynda Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýylyna hem-de hemişelik Bitaraplygymyzyň

sanly 30 ýyllyk baýramy mynasybetli çäreler badalga berilmegi bilen, Türkmenistanyň Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýyllynyň dowamlatyjy işleriniň we ileri tutýan ugurlarynyň Konspeýsýasy kabul edildi. Oňa laýyklykda, ýylyň dowamynda ýurdumyzda we dünýäde halkara çäreler yzygiderli geçirilýär.

BMG-niň döredilmeginiň 80 ýylligyna gabat gelen Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýyly häzirkî wagtda dünýäniň gün tertibiniň esasy ýörelgesi hökmünde parahatçylyk we ynanysmak baradaky baş pikiri durmuşa geçirmäge iletgi berdi. Şeýle hem şu ýyl Birleşen Milletler Guramasynyň, dünýä döwletleriniň, halkara we sebitiňiň guralalarynyň düýäde parahatçylygynyň üpjün edilmegi babatda oňyn başlangyçlaryny we tagallalaryny birleşdirmäge mümkinçilikleri artdyrdy.

Ýylyň dowamynda geçirilen halkara forumlaryň, ylmy maslahatlaryň, duşuşyklaryň, sergileriň, seminarlaryň, festivalalaryň, bäsleşikleriň, sport çäreleriniň, okuw sapaklarynyň, köptaraplaýyn dialoglaryň, taýýarlanylýan teswirleriň, maglumatlaryň we çap edilen neşirleriň ähmiýeti örän uludyr.

Yeri gelende belläp geçsek, ahlumumy maksatlara

nyň durmuşa geçirilmeginiň hukuk esaslaryny emele getirmekde, döwletleriň arasynda dostlukly hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny berkitmekde parlament guralarynyň we milli parlamentleriň işiniň wajyplygyny ýylyň dowamynda geçirilen çäreler hem subut etdi.

Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň şu ýylyň 19-njy sentýabrynda geçen mejlisinde hormatly Prezidentimiziň «Bitarap Türkmenistanyň parahatçylyk we ynanysmak syýasatynyň hukuk esaslary hakyna» Türkmenistanyň Konstitusion kanunyna gol çekmegi halkara giňişlikde ýurdumyzyň umumadamtat bähbitlerini nazarlaýan ynsanperwer döwlet syýasatynyň kanunçylyk-hukuk binýadynyň has-da pugtalandyryp, halkara hyzmatdaşlygynyň hukuk esaslaryny kämilleşdirmäge ýardam edýär.

Ýylyň dowamynda geçirilen çärelerde biz halklaryň arasynda öзара düşünişmek, hormat goýmak, ynsanperwer kömek, dostluk we hoşniýetlilik köprülerini gurmak işlerinde parlament we halk diplomatiýasyna, haýyr-sahawat gaznalarynyň hyzmatdaşlygyna, medeni alyş-çalyşlara, zenanlaryň, ýaşlaryň, ylym-bilim we sport wekilleriniň gatnaşyklaryna möhüm ornun degişlidiginiň hem şaýdy bolduk.

Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy jemgyýetde dumuklygy we ylaslygy pugtalandyrmaga, sebitiň we dünýäniň ähli döwletleri bilen dostlukly, özara bähbitli gatnaşyklary ösdürmäge gönükdirilen içeri we daşary syýasatynyň özeni bolup durýar.

Şol esasynda hem Türkmenistan parahatçylyk söýüjilikli daşary syýasaty durmuşa geçirýär. Döwletler bilen gatnaşyklaryň deňhukuklylyk, özara hormat goýmak we beýleki ýurtlaryň içeri işlerine gatlymazlyk ýörelgelerinden ugur alyp guralýar.

Bitarap Türkmenistan Garasşylyk ýyllarynda jemgyýetliň we döwletniň ykdsady, syýasy, durmuş-ynsanperwer ugurlarynyň ösüşinde uly üstünlikleri gazanýar. Ýurdumyzyň halkara hyzmatdaşlygynyň dünýäniň ýurtlary we halkara guramalary, esasan hem, Birleşen Milletler Guramasy bilen netijeli gatnaşyklary giň gerime eýe bolýar. Dünýä bileleşigi tarapyndan üç gezek ykhar edilen hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýy ýurdumyzyň dumukly ykdysady ösüşlerine oňaýy täsir edýär.

Selim NURJANOW,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.

ÝAŞLAR – WATANYŇ DAÝANJY

Başlangyjy 1-nji sahypada.

Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň döredilen günü mynasybetli her ýyl geçirilmegi däbe öwürülen dabara döredijilikli zähmeti bilen döwürüniň ösüşlerine goşant goşýan bagtyýar ýaşlar gatnaşýar. Halkara parahatçylyk we ynanysmak ýylynda ýurdumyzyň ministlikleri, pudaklaýyn dolandyryş edaralary, ýokary okuw mekdepleri, Aşgabat we Arkadag şäherleriniň, welaýatlaryň ähli mekdepleri tarapyndan ýaşlaryň 426-sy hödürle-nildi. Şolardan 141-si bolsa Ýaşlar baýragynyň eýesi diýlip ygylan edildi. Olar edebiýatda, sungatda, medeniýetde, oba hojalygynynda, ylmyda, tehnika-da,

sportda, saglygy gorayýşda, bilim we terbiýeçilik işlerinde gazanan üstünlikleri bilen, hormatly Prezidentimiziň alyp barýan içeri hem-de daşary syýasaty, durmuşa geçirilýän beýik özgertmeleri, olaryň ýurdumyzyň, halkymyzyň durmuşyndaky taryhy ähmiýetli wagyz etmede ýokary döredijilik başarygynyň, işjeňligini görkezip, zähmetde, döredijilikde aýratyn tapawutlanan ýaşlarydyr.

«Ýaşlar – Watanyň daýanjy» diýýän Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň baştutanlygynynda ýaşlar baradaky döwlet syýasaty üstünlikli durmuşa geçirilýär. Ýurdumyzda ýaş raitalaryň hemmetaraplaýyn goldamagyň, olaryň zähmete we döredijilige howselerendirmegini nusgalyk ulgamy döredildi. Häzirkî döwürde ýaşlar diňe bir döwletimizniň uzak geljegi nazarlaýan ösüşinde strategik güýç bolmak bilen çäklennän, jemgyýetliň syýasy, ykdysady, durmuş ulgamlaryna hem işjeň gatnaşýjylardyr.

Döwlet tarapyndan alnyp barýlan ýaşlar syýasatynyň esasy maksady – ýaşlara döredijilik, bilim, saglyk, zähmet we jemgyýetçilik işjeňligi babatda

amatly şertleri üpjün etmekdir. Bu ulgamdaky çäreler ýaşlaryň ykdsady derejesini ýokarlandyrmaga, ukypbaşamýklaryny kämilleşdirmäge hem-de jemgyýete peýdaly nesli kemala getirmäge gönükdirilendir.

ŞOL MAKSA TLARDAN KÄBIRINI BELLÄP GEÇSEK TALABALARYGY BOLAR:

1. Bilim mümkinçiliklerini giňeltmek

Döwlet ýaşlaryň ýokary hilli bilim almagyny üpjün edip, döwrebap okuw mekdepleriniň, uniwersitetleriň, elektron-öwreniş platformalarynyň döredilmegine möhüm üns berýär.

2. Saglygy gorayýş we sagdyn durmuş hereketi
Ýaşlaryň saglygynyň, sport bilen meşgullanmagynyň, sagdyn durmuş düzüminiň öňe sürilmegi ýaşlar syýasatynyň möhüm bölegi bolup durýar.

3. Is orunlary we zähmet bazary

Ýaşlaryň iş bilen üpjünçiligi aýratyn wajyp meseledir. Döwlet iş orunlaryny döredilmegine, ýaş hünärmenlere başlangyç goldawlara, telekeçilik we innowasiýa meýdanlaryna üns berýär.

4. Döredijilik we innowasiýalar

Döwlet ýaşlaryň pikirlerini, başlangyçlaryny hemmetaraplaýyn goldamak üçin innowasiýa merkezlerini, ýaşlar tehnoparklaryny, ylmy-barlag platformalaryny döredýär. Zehinli ýaşlaryň halkara bäsleşiklerine gatnaşmagyna mümkinçilik berilýär.

5. Ýaşlary jemgyýetçilik işlerine çekmek

Ýaşlaryň jemgyýetçilik durmuşyna işjeň gatnaşmagy – döwlet gurluşygyň möhüm talaby. Ýaşlar jemgyýetçilik guramalarynda işjeň bolup, syýasy, medeni we jemgyýetçilik işlerinde uly ornuny eýeleýärler.

Ýaşlaryň bähbitlerini goramak, olara bilim, saglyk, mümkinçilik we döredijilik ýolunda goldaw bermek – döwletniň iň möhüm wezipeleriniň biridir. Ýaşlara aýratyn üns berilmegi jemgyýetliň ösüşiniň berk binýadyny döredýär.

Döwlet syýasatynyň öňdebaryjy ugurlarynyň biri hökmünde ýaşlar baradaky aladanyň dowamly ösdürilmegi geljekki ösüş, jemgyýetliň dumuklylygynyň we halkyň abadançylygynyň kepilidir.

Akjemal ALLAMYRADOWA,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň mugallymy.

ÝURDUMYZYŇ SENAGAT ÖSÜŞINIŇ TÄZE TAPGYRY

Ýurdumyzyň ykdysadyýetiniň düýpli ösüş ugrunyň biri hem senagat pudagyny ösdürmek, önümçilik mümkinçiliklerini giňeltmek we ýokary gosmaça bahaly önümleri öndürmekdir. Döwlet syýasatynyň möhüm ugurlarynyň biri hökmünde kabul edilen Senagat ösüşiniň milli maksatnamasy önümçilikleriň ýerli çig mal esasynda işlenilmegini, ykdysadyýetini diwersifikasiýa ýoluna geçilmegini we eksport mümkinçilikleriniň artdyrylmagyny göz önünde tutýar. Bu maksatnamanyň çärlinde täze zawodyň, fabrigiň, senagat parklarynyň we tehnologiýa toplumlarynyň gurluşygy alnyp barylýar.

Ýurdumyzyň ykdysadyýetinde nebit-gaz we himiýa pudaklary möhüm ornuny eýeleýär. Bu ugurda döwrebap taslamalar durmuşa geçirilýär. Ahal welaýatyndaky gazdan benzini öndürýän zawodyň (GTG) ýokary öndürijilikli işi ýurdumyzyň senagat ösüşinde möhüm ädim boldy. Mary welaýatynda karbamid we ammiak öndürýän himiýa toplumlary, Balkan welaýatynda polipropilen we polietilen öndürýän desgalaryň döredilmegi ýurdumyzyň sebitde öňdebaryjy himiýa öndürijisine öwürilmegine mümkinçilik döredýär. Häzirkî wagtda Ahal GTG zawodynyň ilkinji tapgyry boýunça işler alnyp barylýar.

Gurluşyk pudagynda hem Garasşylyk ýyllarynda ýurdumyzyň ähli welaýatynda täze ýaşaýyş jaýlary, köprüler, ýol-ulag infrastrukturalary gurulýar. Arkadag şäheriniň taslamasy ýurdumyzyň häzirkî zaman şäher gurluşygyna innovation çözgütleriň üstünligi onasdyrylýandygyny görkezýär.

Energetika pudagy ýurdumyzyň ykdysady kuwwatynyň möhüm bölegidir. Soňky ýyllarda täze gaz turbinaly elektrik stansiýalary, guýy we geçiriji ulgamlary guruldy.

Şeýle hem ýel we Gün energiýasy taslamalaryna degişli işleri alnyp barylýar.

Türkmenistan dünýäniň köp ýurdy bilen ykdysady gatnaşyklary giňeltmekde hyzmatdaşlyk edýär. Yaponiýa, Koreýa Respublikasy, Türiýe, Hytaý, Germaniýa, Russiýa ýaly ýurtlaryň öňdebaryjy kompaniýalary bilen bilelikde iň senagat taslamalary durmuşa geçirilýär. Bu hyzmatdaş-

lyk ýurdumyzyň tehnologiýa mümkinçiliklerini ýokarlandyrmaga, iş orunlaryny döretmäge we eksport ugryna giňeltmäge ýardam berýär. Täze tehnologiýalaryň onasdyrylmagy, milli serişdeleriniň netijeli peýdalanymagy netijesinde ýurdumyzyň ykdysady giňişlikde öňdebaryjy ornuny eýeleýär. Hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynynda alnyp barylýan syýasat ýurdumyzyň ykdysady kuwwatyny pugtalandyrmaga, halkymyzyň ýaşaýyş derejesini ýokarlandyrmaga hem-de ýurdumyzyň dünýäde tanalmagyna mümkinçilik berýär.

Ogulnabat AMANDURDYÝEWA,
Türkmenistanyň Inžener-tehniki we ulag kommunikasiýalary institutynyň talyby.

TÜRKMEN POEZIÝASYNYŇ LIRIKI NUSGASY

Gurbannazar Ezizow türkmen edebiýatynyň ösüşine özboşluşy goşant goşan zehinli şahyrdyr. Ömrüniň gysga bolandygyna garamazdan, ol döredijilik äleminde aýratyn orun eýeläp, liriki-poetik äheňi bilen nesilleriň söýgüsini gazanypdy. Şahyryň goşgulary duýguly mazmuna, çuňňur pelsepawy we sözleriň sada, ýöne täsirli gurluşyna eýedir. Üstümizdäki ýylda şahyryň doglan gününüň 85 ýyllygy mynasybetli çäreler guralýar.

Ýalynda bolan Ministriň Kabinetiň mejlisinde hormatly Prezidentimiz noýabr aýyndaky döwlet ähmiýetli çäreleriň hatarynda Türkmenistanyň halli ýazýjysy, Magtymguly adyndaky döwlet baýragynyň eýesi Gurbannazar Ezizownyň doglan gününüň 85 ýyllygy mynasybetli aýdym-sazly dabaranyny geçirmek baradaky telidibi goldap, ony ýokary derejede guramachylykly geçirmeginiň möhümdigini belledi. Munuň özi ýurdumyzda edebiýata, söz sungatyna aýratyn hormat goýulýandygynyň nobatdaky güwäsidir.

Geçen hepdäniň ahrynda Magtymguly adyndaky milli sazly drama teatrynda ussat şahyryň doglan günü mynasybetli «Güýzün waspçysy, parahatçylygynyň şahyry Gurbannazar Ezizownyň sygyryýeti – türkmen pelsepeleriniň kämiliği» ady bilen aýdym-sazly dabara geçirildi. Onuň dowamynda şahyryň ömrüne we döredijiligine bagyşlanan täsirli çykyşlara, çeper oklaýyşlara hem-de onuň sygyrlaryna döredilen aýdymlara giň orun berildi.

Gurbannazar Ezizow 1940-njy ýylyň 1-nji martynda Büzmeýin etrabında dünýä inýär. Ol orta mekdebi tamamlandan soň, Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň filologiýa fakultetine girip, 1964-nji ýylda tamamlapdyr. Şahyryň döredijilik dünýäsiniň täze sahpalary hem hut talyp ýyllarynda açylýar. 1964–1970-nji ýyllarda «Edebiýat we sungat» gazetinde poeziýa bölüminiň müdiri bolup işleýär. Bu döwür şahyryň ähli döredijilik mümkinçilikleriniň ýüze çykan döwürüdür. 1972-nji ýyldan ömrüniň ahryna çenli Türkmenistanyň Ýazýjylar birleşiginde edebi ýolbaşçy bolup işledi. Bu ýer onuň şahyrlar

bilen işleşmegine hem-de poeziýanyň ösüşine goşant goşmagyna mümkinçilik berdi.

Döredijilik aýratynlyklary

1. Liriki mazmunyň baýlygy

Ussat şahyryň goşgulary özboşluşy lirizmi bilen tapawutlanýar. Söýgi, mähir, tebigat, ömür, ynsan ylbaklary onuň sygyrlaryna giňden hem ussatlyk bilen beýan edilýär.

2. Sözleriň sazlaşygy

Şahyryň döredijiliginde äheň we sazlaşyk aýratyn orun eýeleýär. Şahyryň goşgularynyň köpüsi aýdym edip aýdylýar.

3. Pelsepewi çuňluk

Şahyryň eserlerinde filosofik pikirler, durmuşyň we ömrüň manyсы baradaky aladalar gabat gelýär.

Şahyryň zehini onuň gosgularynda düýgulara aýratyn çemeleşmesinde, sözleriň kämil saýlanmagynda we döredijilik bite-wiliginde aýdym ýüze çykýar.

Türkmen poeziýasynyň taryhynda aýratyn ýol açan şahyryň goşgulary lirikaný owadan nusgalary hökmünde halkyň ruhy dünýäsinde mynasyp orun eýeleýär. Şahyryň döredijiliği öz döwürini aýyp, türkmen edebiýatynyň baý hazynasynda öçmejek ýaz goýupdyr.

Sona AMANOWA,
Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň talyby.

KITAP – ADAMZADYŇ DÖREDIJILIK BAÝLYGY

Adamzat taryhynyň ähli döwüründe kitap ylmyň, bilimiň, medeniýetiň we ruhy gymmatlyklaryň iň möhüm çemesi bolup gelipdir. Kitap diňe bir kagazy ýazylan sözleriň ýygyny däl, eýsem, alypnyň, duýgynyň we zamananyň ylym derejesiniň jemidir. Kitap adamzat ösüşiniň ähli tapgyrlarynda möhüm orun eýeleýär. Kitabyň üstü bilen adamlar öňki nesilleriň tejribesini, pähimini we ruhy baýlygyny geljek nesillere iletýärler. Şonuň üçin hem kitap adamzadyň iň belent döredijilik baýlygydyr.

Bilim – her bir jemgyýetliň ösüşiniň we döwrebaplaşmagynyň esasy güýjüdür. Bilim almak üçin bolsa, ilkinji nobatda, kitaba ýüzlenmek zerurdyr. Kitap arkaly adam diňe maglumat edinmän, eýsem, düşünesini giňeldýär, pildirlenmegi, dogry netijä gelmegi öwrenýär. Kitap adamyň içki dünýäsine täsir edýär, onuň ruhy derejesini ýokarlandyryr.

Kitap medeniýetini hem möhüm bölegidir. Her millet medeniýetini kitaba bolan garaýşy bilen ölçelýär. Kitabyň üstü bilen halkyň taryhy, döwlet-dessurlary, ahlak kadalary, döredijilik sungaty we jemgyýetçilik pikirleri nesillerden nesillere geçýär.

Kitap okamak şahsyýetli kemala gelmeginde möhüm bolup, adamlardan, göz önüne getirmegi, duymagy we döredijilikli bolmagy başaryr. Kitap adamyň dil baýlygyny artdyryr, sözleýiş we ýazm endiklerini gowulandyryr. Dürli mazmunly kitaplaryň – ta-

ryhy, ylmy, edebi, psihologiýa ýa-da durmuş temaly eserler okylynyň ruhy ýagdaýyna we dünýägaraýşyna täsir edýär.

Ýaş nesilleriň kitabyň ornuny has-da uludyr. Okuwçylar we talyplar kitap arkaly diňe bir maglumatlary öleşdirmän, eýsem, durmuşa ýolgörkeziji pähimleriň çemesini hem tapýarlar. Şonuň üçin ýaşlaryň kitap okamak endigini ösdürmek jemgyýet üçin möhüm wezipedir. Kitap okamak endigini kiçi ýaşdan başlap ýola goýmak, ýaşlary elektron serişdelerden bilim almak üçin peýdalanmaga ugruldyrmak häzirkî döwürniň möhüm meselesidir.

Geçmiş bilen geljegiň arasynda gurlan alyk köprüsi bolan kitapda taryhy wakalar, ylmy açyşlar, filosofik pikirler we döredijilik sungatynyň iň gymmatly nusgalary saldanyp, öz döwüriniň düşünesini, medeniýet derejesini we ösüşini görkezýän kitaplary okamak döwürniň ruhuna düşünmekdir.

Dünýäniň meşhur alymlary, akyldarlary we döredijilik adamlary kitabyň öz üstünlikleriniň açary hasaplaýdylar. Kitap diňe bir bilimiň çemesi däl, eýsem, adamyň alyl hem ruhy taýdan ösüşiniň möhüm guralydyr. Kitap okamak adamyň jemgyýete peýdaly şahsyýet bolmak ugrunda ädýän möhüm ädimidir. Şonuň üçin hem ýaş nesillerde kitap okamaga howes döretmeli, kitap bilen ýaşaylan jemgyýeti döretmeli. Çünki kitap adamzadyň iň ýakyn dostydyr.

Jemal MUHAMMEDOWA,
Türkmen döwlet medeniýet we sungat mekdebinin kitaphanachylyk işi bölüminiň mugallymy.

DÜNYÄ TÄZELIKLERI

gysga setirlerde

► **Iň süjji suwy saýladylar.** Stokgolmda geçirilen «Şwesiýanyň turba arkaly akdyrylýan iň süjji suwy» milli bäsleşiginde Elwsbüün kommunasy ýeňiji boldy. Suwuň hili babatda Elwsbüýnyň suwunyň ýumşak tagamyňyň we özboluşly aýratynlygynyň bardygý beltenildi. Eminler topary ýurduň dürli künjeklerine syýahat edip, 80-den gowrak kommunadan suwuň nusgalaryny alyp, olaryň 20 nusgasyna ýokary baha berdiler.

► **«ChatGPT»-niň täze nusgasy.** «OpenAI» kompaniýasy «ChatGPT»-ni has akyllý, gepleşimde has tebigy bolan «GPT-5» seriýasynyň täze nusgasyny – «GPT-5.1»-i çykardy. Täze önüm iki esasy modeli öz içine alýar. Iň köp ulanylýan «GPT-5.1 Instant» indi gepleşik üçin has amatly. Ol çylşyrymly sorag üçin has köp wagtyň gerekdigini kesgitläp, uýgunlaşyp pikirlenip bilýär, bu bolsa has takyk we doly jogap bermäge mümkinçilik berýär.

► **Gymmada giden göwher bezeg.** Imperator Napoleon Bonaparta degişli göwher bezeg 3,5 million şweýsar frankyna (4,4 million amerikan dollary) satyldy. Ženewada geçirilen auksionda ilkinji gezek hödürlenen bezeg öz bahasyndan 14 esse gymmat satyldy. Bezegiň diametri, takmynan, 4,5 santimetr, agramy 13,04 karata deň. 100 sany tараşlanan göwher bilen bezelen gymmatbahaly bu bezeg 1810-njy ýylda Imperator Napoleon I üçin ýasalyndy.

► **2025-nji ýylyň model gyzy.** Britaniýanyň moda geňeşi gelip çykyşy boýunça güňorta sudanly amerikan supermodeli Anok Yaşa «2025-nji ýylyň model gyzy» diýen hormatly ady berdi. Onuň juda özboluşly, gurjak ýaly keşbi bar. Bu barada «The Fashion Awards 2025» dabarasynda mälim edildi. Baýrak gowşurylyş dabarasý 1-nji dekabarda Londondaky «Royal Albert Hall» konsert merkezinde geçiriler.

► **Magnit tupanlary hasaba alyndy.** Şu ýyl rekord derejede magnit tupanlary hasaba alyndy. 2025-nji ýylyň başyndan oktýabra çenli magnit tupanlary we geomagnit bozulmalary rekord derejä çyky, 134-si hasaba alyndy. Maglumatlara görä, alymlar 13-nji noýabra çenli Ýer ýüzünde 61 sany magnit tupanyny hasaba aldylar. Olaryň dördüsi G3 (güçli), ikisi G4 (brän güçli). Soňkusu, 12-nji noýabrda hasaba alnyp, magnit hadysasynyň iň ýokary derejesini (G5) görkezdi.

► **Telekommunikasiýa boýunça maslahat.** 17-nji noýabrda Bakuda Telekommunikasiýalaryň ösüşi boýunça Bütindüňgä maslahaty öz işine başlady. Güňorta Kawkaz we Merkezi Aziýa sebitinde ilkinji gezek geçirilýän maslahatda Halkara telekommunikasiýa bileleşigine agza ýurtlar 2026 – 2029-njy ýyllar üçin global sanly ösüşiň ýol kartasyny işläp düzerler. 28-nji noýabrda tamamlanjak çärä 150 ýurtdan 2 müňden gowrak wekil gatnaşýar.

► **Ilkinji başlyge girdi.** Birleşen Arap Emirlikleriniň iki uly şäheri – Dubaý bilen Abu-Dabi gurply adamlar üçin iň özüne çekiji 5 şäheriň hataryna girdi. Dubaý sanawda birinji orunda, Abu-Dabi bolsa başynjy orunda durýar. Nýu-York ikinji, Singapur üçünji, Gonkong bolsa dördünji orny eýeledi. Monako, Los-Anjeles, Maýami, Aspen we London hem ilkinji onluga girdi. Bu barada «Savills Middle East» konsaltling kompaniýasynyň hasabatynda beltenilýär.

TARYHDA ŞU GÜN

1877-nji ýylda Tomas Edison mehaniki usulda sesi ýazgy etmäge we gaýtadan diňlemäge mümkinçilik berýän ilkinji enjam bolan fonografy oýlap tapdy. Edison 1877-nji ýylyň 21-nji noýabrynda tüýdüge meňzeş turbasy we plastinkasy bolan bu enjam bilen köpçüligi tanşdyranda, döwürdeşleri oňa haýran galýar. Bu oýlap tapgy sesi ýazgy etmek döwüriniň başyny başlap, gramofon we häzirkä zaman sanly enjamlar ýaly şu günki tehnologiýalaryň esasyňy goýdy.

Parlament saýlawlarynda ýeňiş gazandy

Yragyň häzirkä Premýer-ministri Mohammed as-Sudaniňiň ýolbaşçylygyndaky «Gurluşyk we ösüş bileleşigi» Wekiller geňeşine (parlament) geçirilen saýlawlarda sesleriň köpüsine eýe boldy. Ýokary saýlaw komissiýasynyň ýaýradan maglumatlaryna görä, bu bileleşik Bagdatda, şeýle hem Yragyň günortasyndaky En-Najaf we Kerbela welaýatlarynda 410 müňden gowrak ses alyp ýeňiş gazandy.

«Hemmeleri ýurduň bähbitlerini ileri tutmaga we saýlawçylaryň isleglerine hormat goýmaga çagyryjars» diýip, As-Sudani netijeler çap edilenden soňra aýtdy. Onuň sözlerine görä, «Indiki tapgyryň maksady öz maksatnamalaryny durmuşa geçirip bilýän täze hökümeti döret-

mekdir». Şeýle hem Mohammed As-Sudani öz bileleşiginiň ähli partiýalar bilen hyzmatdaşlyk etmäge açykdygyny tassyklady.

Maglumatlara görä, parlamentniň öňki başlygy Mohammed al-Halbusiniň ýolbaşçylygyndaky «Progress» bileleşigi Bagdatdaky ses berişlikde 284 müň 109 saýlawçynyň goldawyny alyp, ikinji orny eýeledi. Öňki Premýer-ministr Nuri al-Malikiňiň ýolbaşçylygyndaky «Kannun döwleti» bileleşigi 228 müň 244 ses bilen üçünji orny eýeledi.

Yrakda umumy ses berişlik 11-nji noýabrda geçirildi. 31 bileleşigiň we 38 partiýanyň wekilleri, şeýle hem garaşsyz dalaşgärler 329 orun üçin bäsleşdiler. Jemi 7,768 dalaşgär hasaba alndy, olaryň arasynda 2,248 zenan bar.

Konstitusiýa görä, Yragyň parlamentiniň agzalary her 4 ýyldan saýlanýar. Netijeler tassyk-

lanandan soň, Wekiller geňeşi ilkinji mejlisini geçirmek üçin ýygynap, başlygyny saýlar. Şondan soň, parlament 30 güňüň dowamynda ýurduň Prezidentini saýlar. Prezident hem öz gezeginde, iň uly bileleşige Premýer-ministr wezipesine dalaşgär hödürlemek barada görkezme berer.

Premýer-ministrliğe dalaşgär täze Ministrler Kabinetini döretmek baradaky teklibini öňe sürmeli we deputatlardan tassyklanmagyny soramaly. Eger-de ol parlament agzalarynyň köpüsi tarapyndan goldanylsa, hökümet döredilen hasaplanýar. Eger tersine bolan halatunda Prezident täze dalaşgäre Ministrler Kabinetini düzmegi tabşyrýar.

IKINJI TAPGYRY GEÇIRILER

► **16-njy noýabrda Çilide geçirilen Prezident saýlawlarynda dolandyryjy çepçi güýçleriň dalaşgäri Žannett Hara we konserwativ Respublikan partiýasynyň dalaşgäri Hose Antonio Kast ikinji tapgyra çykdy. Dalaşgärleriň hiç biri sesleriň 50 göterimden gowragyna eýe bolup bilmändigini üçin 14-nji dekabarda guraljak ikinji tapgyrda bäsleşerler. Bu barada Çiliniň Saýlaw gullugy (Servel) mälim etdi.**

Saýlaw gullugynyň maglumatlaryna görä, saýlawlaryň birinji tapgyrynda sesleriň 77,79 göterimi sanalandan soň, Hara sesleriň 26,69 göterimini, Kast bolsa 24,15 göterimini aldy. Çiliniň kanunlaryna görä, dalaşgärleriň hiç birisi birinji tapgyrda sesleriň ýarysyndan gowragyny almasa, ikinji tapgyra çykýar. Çiliniň Prezidenti Gabriel

Boriç telewideniýede eden çykyşynda Ž.Harany hem-de H.A.Kasty gutlady. – 14-nji dekabarda Çili ýene-de bir gezek Prezidentini saýlar. Bu saýlawlar

Watanymyzyň indiki 4 ýylynyň ykbalyny kesgittär. Men Çili üçin dialogyň, hormatyň we söýginiň islendik düşünişmezliklerden has möhüm boljakdygyna ynanyjaryn – diýip, Boriç aýtdy.

POMPEINIŇ GÖÇME SERGISI GEÇIRILÝÄR

► Şu günler Londonyň «ExCeL» sergi merkezinde guralýan täze immersiw sergi gadymy Pompei şäherini wirtual hakykat, uly göwrümlü proektsiýalar we taryhy gurnamalar arkaly janlandyryýar. Täze immersiw sergi bu ýere gelýän myhmanlara Pompeiňiň soňky günleri bilen tanyşmaga mümkinçilik berýär.

14-nji noýabrda Londonda açylyan «Pompeiniň soňky günleri» sergisi 3 müň ineditrdüli metr meýdany eýeleýär we 10-dan gowrak galereýanyň öze içine alýar. Sergide hakyky ýadugärlikler hem görkezilýär. Şeýle-de myhmanlar meşhur Misteriý wilsasyny doly immersiw hakykatda synlap bilýärler. Sergi eýýäm 750 müň myhmany özüne çekdi. Ol Londonda 16 hepde dowam edip, soňra Şanhaý we Buenos-Aýres şäherlerinde guralar. Şeýle sergiler Pompeidäki binalar bilen wirtual tanyşmaga mümkinçilik berýär.

Bu şäher biziň eýýamymyzyň 79-njy ýylynyň 24-nji awgustynda tutuşlygyna diýen ýaly Wezuwiýa wulkanynyň astynda galýar. Miladýudan 6 asyrdan esaslanylyp, Italiýanyň çäklerindäki gadymy şäher bolan Pompeiňiň galyndylary YUNESKO-nyň Bütindüňgä mirasynyň sanawyna girizildi. 1748-nji ýylda başlanan gazaw-agtaryş işleri häzirkä günlerä çenli dowam edip, şäheriň syrtlarynyň 80 göterimden gowragynyň üsti açyldy.

ABŞ-da penni zikgelemek bes edildi

► ABŞ-da bir sentlik saýylyklaryň zikgelenmegi bes edildi. Häkimiyetler bu karary saýylygynyň ähmiýetiniň ýokdugy we gymmada düşüändigini bilen düşündirdiler. Penni ABŞ-da 232 ýyllap zikgelendi. Şeýle-de bolsa, zikgelemek üçin sarp edilýän çykdajylar maliýe taýdan durnuksyz ýagdaýa geldi. Soňky 10 ýylyň dowamynda bir saýylyk öndürmegiň bahasy 2,27 sent ýokarlandy.

Iň soňky pennini 12-nji noýabrda Filadelfiýada zikgelediler. 1-lik penniniň çykarlymagynyň bes edilendigine

garamazdan, saýylyk kanuny töleg serişdesi hökmünde wagtlaýyn öz derjelerini saklar. Şu ýylyň fewral aýynyň çykarlymagynyň bes edilendigine

Maliýe ministrligine saýylyklaryň öndürilmegini bes etmegi tabşyrdy. Şondan soň, ýangyç guýujy beketler, tiztagam garbanuşhanalary we iri dükanlar bahalary düzedip, nagt tölegleri tegeläp başladylar.

Penni 1792-nji ýylda Amerika esaslanylyp, Birleşen Ştatlaryň zikgehanasy tarapyndan öndürilen ilkinji saýylyklaryň biridir. Ilkinji mis sentiň ýüzünde azatlygy alamatlандyryan saçlaryny ýaýyp duran zenan şekillendirilipdir.

Nebit we gaza bolan isleg artar

► Halkara Energiýa Agentligi (HEA) dünýäde nebite we gaza bolan islegiň 2050-nji ýyla çenli artpy biljekdigini habar berdi. Çünki ABŞ-nyň Prezidenti Donald Trump amerikan kompaniýalaryny nebit we gaz öndüçiligini has-da ösdürmäge çagyrdy. Halkara Energiýa Agentligi özüne agza ýurtlar tarapyndan maliýeleşdirilýär, ABŞ bolsa bu gurama iň uly maliýe goşandyny goşýar. HEA-nyň seljermesi we maglumatlary dünýäniň dürli künjeklerinde hökümetleriň we kompaniýalaryň energiýa syýasatyny kesgitleýär. Golaýda Halkara Energiýa

Agentligi tarapyndan çap edilen ýylylyk «Dünýä energetikasynyň ösüşiniň geljegi» atly hasabatda, häzirkä syýasat dowam eden halatynda, nebite bolan islegiň asyryň ortalaryna çenli her gün 113 million barrele ýetjekdigi, munuň bolsa 2024-nji ýyldaky sarp edilşden, takmynan, 13% ýokary boljakdygy çaklanyldy.

HEA şeýle hem global suwuklandyrylan tebigy gaz bazarynyň 2024-nji ýylda, takmynan, 560 milliard kub metrdan 2035-nji ýylda 880 milliard kub metre we 2050-nji ýylda 1 trilion 020 milliard kub metre çenli ösjeýdigini çaklaýar.

IŇ ULY ŞÄHERLERI BIRLEŞDIRJEK DEMIR ÝOL

► Sagatda 250 kilometr tizlige ýetmäge ukyply «Velaro» otlusynyň täze görnüşü Müsürde geçirilen sergide ilkinji gezek köpçülige görkezildi. Bu otly Müsürde işe girizilip, ýolagçylaryň we möhüm ýükleriň daşalmagyny çaltlandyryar. Bu otlularyň käbiri Müsürniň iň uly şäherlerini üç ugur bilen birleşdirjek 2 müň kilometrlik ýokary tizlikli ulgamy ulanylar. Maglumatlara görä, ol

ilatyň tas 90 göterimine elýeterli bolar we syýahat wagtyňy 50 göterime çenli azaldr. Taslama «Arab Contractors» we «Oascom Construction» kompaniýalary bilen hyzmatdaşlykda amala aşyrylar.

Otly Müsürniň gazaply çöl howasynda hereket etmek üçin niýetlenip, çägeden, yssydan we tozandan

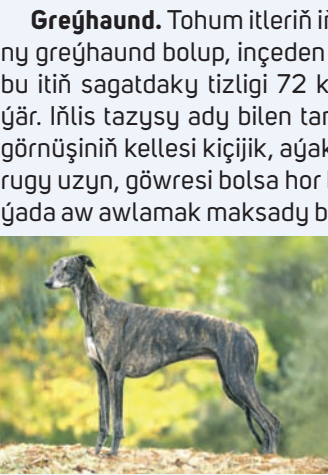
dan goranmak üçin ösen süzgüç hem-de sowadyjy ulgamlar bilen enjamlasdyrylan. Müsürniň ýokary tizlikli demir ýol ulgamy yklymde ilkinji dälidir. Çünki 2018-nji ýylda Marokko Tanžer we Kasablanka şäherlerini birleşdirýän Afrikanyň ilkinji ýokary tizlikli demir ýoluny gurdy.

Afrikada beýleki ýokary tizlikli demir ýol taslamalary hem işlenip düzülýär. Mysal üçin, Nigeriýa Lagos bilen Port-Harkorty birleşdirýän 60 milliard amerikan dollarylyk, 4 müň kilometrlik ýokary tizlikli ulgamy gurmagy maksat edinýär. Gurluşygy «De-Sadel Nigeria Limited» kompaniýasy alyp barar. «De-Sadel» kompaniýasynyň baş direktory De-Sadel Semýuel Uko ilkinji 1700 kilometrlik böllegi üç ýylyň dowamynda tamamlanyp biljekdigini aýtdy.

Afrika Bileleşiginiň ýokary tizlikli demir ýol boýunça uzak möhletli maksatlary hem bar. Afrika Bileleşigi, eger taslama üstünlikli amala aşyrylsa, ýokary tizlikli demir ýol özüniň ulag çykdajylaryny 40% azaldyp biler diýip hasaplaýar. Şeýle-de bileleşik demir ýoluň geljek onýyllyklarda Afrikanyň içindäki söwdany 15 göterimden 50 göterime çenli ýokarlandyrmaga ýardam berer diýip çaklaýar. Afrikanyň integrasiýalasdyrylan ýokary tizlikli demir ýol ulgamy 2023-nji ýylda ilkinji tapgyrny durmuşa geçirdi. 10 ýyllyk tapgyr baş meýilnamalasdyrýş we demir ýol geçelgeleri arkaly esasy şäherleri birleşdirmegi iň gowy usuly boýunça barlaglary, şeýle hem 17 synag taslamalaryny kesgitlemek işlerini öz içine aldy.

IŇ ÇALT YLGAÝAN TOHUM ITLER

Janly-jandartaryň arasynda iň çalt ylgaýany geçigaplaň hasaplanýar. Gara menekli sargylt pişiginiň sagatdaky tizligi 130 kilometre ýetýär. Iň haýal jandar bolsa deňiz anemony bolup, silindr şekilli, ýumşak bedenli bu deňiz jandary 100 ýyla çenli ýaşaýar. Adamlar tarapyndan dürli ýyllarda awçylyk, poçta hyzmaty, tabigy şertlerde ilkinji kömek bermek we gorag maksady bilen itleriň dürli tohumlary seçilip alnýar. Iň adaty görnüşinden tapawutlylykda bu tohum itler berdaşly bedeni, ys alýjylygy we çalt ylgamagy bilen tapawutlanýar. Gazetimiziň şu sanýnda sizi iň çalt ylgaýan tohum itler bilen tanşdyrmagy makul bildik.

Greýhaund. Tohum itleri iň çalt ylgaýany greýhaund bolup, inçeden uzyn bedenli bu itniň sagatdaky tizligi 72 kilometre ýetýär. Iňlis tazysy ady bilen tanalýan itniň görnüşiniň kellesi kiçik, aýaklary we guýrugy uzyn, göwresi bolsa hor bolýar. Angliýada aw awlamak maksady bilen idedilýän bu itler tazy ýaryşlarynda daňdaky ornuny eýeleýär. Kābiriň ýerde iňlis tazysy öýüdeçi it hökmünde hem saklanýar. Agramy 40 kilograma çenli ýetýän greýhaundlar 10-14 ýyla çenli ýaşaýar.

Saljuk. Bir wagtlar çarwa taýpalar tarapyndan seçilip alnan bu tohum itiniň sagatdaky tizligi 67 kilometre ýetýär. Uzyn salpy gulagy we geçiniň çöprüne meňzeş tüzü örtügi bolan tohum itiniň bu görnüşine başgaça arap owlagy hem diýilýär. Owlaga meňzeş bu it iki görnüşe bölünýär. Saljukiniň barmagynyndan başlap gulagynyň ujuna çenli uzyn tügi bolan görnüşine hadba, gytyk tügli (tüşsüz) görnüşine bolsa hoss diýilýär. Tohum itiniň bu görnüşiniň agramy 20 kilograma ýetýär. Ösen ys alyş ukybyna eýe bolan bu itler ýiten zatlary tapmakda hem peýdalanylýar. Saljuk 16-18 ýyl ýaşaýar.

Owgan borzajasy. Yüpek ýaly uzyn tüzü örtügi we uýy egrelip duran tegelek guýrugy bilen tapawutlanýan tohum itiniň bu görnüşiniň sagatdaky tizligi 64 kilometr tizlikde ylgap bilýär. Bu itler aw awlamak we dowartla-

ny ýurtlylardan goramak maksady bilen Owganystanyň dag eteklerinde idedilýär. Boýy 61-74 santimetre, agramy 20-27 kilograma ýetýän bu itler aw awlamak maksady bilen seçilip alnan kiçik tohum itiniň sagatdaky tizligi 64 kilometre ýetýär. Amerikanyň buldogyna meňzeş bolan it masgala-

nyň wepaly goragçysy hasaplanýar. Ählisi guzgylyk reňkde bolýan bu itler aw awlamak we yz çalmak üçin hem ulanylýar. Wyžla-

nyň boýy 58-69 santimetre, agramy 20-30 kilograma ýetýär.

Jek-rassel-terýer. Angliýada tilkileri awlamak maksady bilen seçilip alnan kiçik tohum itiniň sagatdaky tizligi 61 kilometre ýetýär. Awstraliýada hem aw etmek maksady bilen idedilýän bu itniň boýy

30 santimetre, agramy 7 kilograma ýetýär. Kellesinde gara ýa-da sary tegmilleri bolan

jek-rassel-terýer dünýäniň köp ýerine ýaýran tohum itiniň sagatdaky tizligi 59 kilometre ýetýär. Horwatiýada seçilip alnan bu itleriň asly Balkan ýarym adasyndaky dalmatiniň boýy 60 santimetre, agramy 32 kilograma ýetýär. Dalmatiniň, esasan, öýi we fermany goramak, açyk meýdanda atlary ýurtlylardan halas etmek, awçylyk maksatlarynda peýdalanylýar.

Doberman. XIX asyryň ahyrynda Germaniýanyň Apolda şäherinde seçilip alnan berdaşly itniň sagatdaky tizligi 51 kilometre ýetýär. Boýy 68-72 santimetre, agramy 40-45 kilograma ýetýän bu it gaharjaň it aklyly bolup, çeteligi we çaltlygy bilen tapawutlanýar.

Guýrugy keltejik bu itler keýerip duran wagty hemişe dik saklaýjalar. Dobermanyň ählisiniň tügi gara bolup, gulagynda, eňeginde we aýagynda goňrumtyl tegmilleri bolýar. Dobermanlar aňtaw işlerinde we gorag hyzmatynda peýdalanylýar.

Guýrugy keltejik bu itler keýerip duran wagty hemişe dik saklaýjalar. Dobermanyň ählisiniň tügi gara bolup, gulagynda, eňeginde we aýagynda goňrumtyl tegmilleri bolýar. Dobermanlar aňtaw işlerinde we gorag hyzmatynda peýdalanylýar.

Bedeniňizde C witamini ýeterlikmi?!

C witamini bedeniň esasy zerurlyklarynyň biri hökmünde tapawutlanýar. Immuniteti güýçlendirýän, deriniň täzelenmegine we energiýany ýokarlandyrmaga ýardam edýän bu witamin antioksidantlaryň çeşmesi hasaplanýar. Limon, mandarin, apelsin, greýfrut, bergamot, kamkat ýaly sitrus miwelerinde C witaminiň köp bölegi saklanýar. Mundan başga-da, ýertudana, kiwi, ananas ýaly miwelerde, guzyl burç, brokkoli, pomidor ýaly gök önümlerdir teratlarda hem C witamini bar. Bedende bu witaminiň ýetmezçiligi saglyk bilen bagly çynlakaý kynçylyklary döredip bilýär. Esasan hem, howanyň sowuk günlerinde C witaminiň baý miweleri yzygiderli iýmek, beden üçin gerekli maddalarda bu witamini almak zerur bolup durýar. Geliň, C witaminiň peýdalý taraplary bilen tanşy bolalyň!

C witamini bedeniň gurlandyryp, ýokançlyklara garşy durujylygy ýokarlandyrmaga we sowuklama, dümew alamatlaryny aňsatlyk bilen ýeňip geçmäge kömek edýär.

Bu witamin bedende deri, süňkler we birleşdiriji dokumalar üçin zerur bolan kollagen öndürmekde möhüm orun eýeleýär.

C witaminidäki antioksidantlar öýjükleriň zaýalanmagynyň önüni alyp, garramak alamatlaryny gijikdirýär we bedeniň erkin radikallaryň täsirinden goraýar.

Bedende demriň siňdirilmegini ýokarlandyryp, ganazlyk howpuny aradan aýyrýar.

Bilermenler ýokary gan basyşy bilen ýüzbe-ýüz bolýan adamlara C witamine baý sitrus miweleri yzygiderli iýmegi maslahat berýärler. C witamini gan damarlaryny gowşadyp, ýokary gan basyşynyň täsirini azaldýar.

C witamini holesteriniň derejesini peseldip, ýürek kesellerinden goranmaga ýardam edýär.

Uzakly gününň ýadawlygyny aýyrmakda C witaminiň täsiri diýseň uludyr. Agşamyna, esasan hem, guş paslynda limonly çay içmek

energiýany dikeltmäge we ýadawlygy azaltmaga ýardam edýär.

C witaminiň ýetmezçiliginiň alamatlary:

C witamini ýetmezçilik edende beden energiýa öndürmekde kynçylyk çekip, ýadawlyk we gowşaklyk alamatlary ýüze çykyp başlaýar.

Bedeniň immunitet ulgamy gowşap, ýokançlyklara bilen göreşmek ukyby peselýär. Netijede, ýyg-ýygýdan sowuklama ýa-da dümewleme ýaly alamatlar ýüze çykýar.

C witaminiň ýetmezçiligi deriniň guramagyna, çişmegine we käbir ýaralaryň döremegine sebäp bolýar.

Askorbin turşulygy ýeterlik derejede kabul edilmedik ýagdaýynda diň etinde agyrylar döröp bilýär.

C witamini ýeterlik bolmadyk adamlarda bedeniň alyş-çalşygy kadaly işlemeýär. Netijede, horkanmak we işdäni ýitirmek ýaly alamatlar ýüze çykýar.

Bu witamini gerekli derejede kabul etmezlik bogunlarda agyrynyň döremegine, ganazlyk alamatlarynyň döremegine getirip bilýär.

Naýkanyň hrustal gowagy

2000-nji ýylda Meksikanyň Naýka şäheriniň golaýyndaky dagyň düýbünde tunnel gazyjylar garaşylmadyk ýagdaýda täsin gowagyň üstünden bardylar. Tunnel gazyjylar ullakan ak hrustal daşlary bilen bezelen gowaga girenlerinde birbada gözüne ynanmaýarlars.

Uzynlygy 109 metre ýetýän hrustal gowagyň içinde sallanyşyp duran ak daşlaryň iň ulusynyň uzynlygy 12 metre, diametri 1 metre ýetýär. Magdançylaryň el çyralaryna şöhle saçyp duran gymmat bahaly daşlar gowagyň ähli ýerinde bar. 290 metr ýeriň çuňlugynda ýerleşýän hrustal

gowak guşuň höwürtesine meňzeş şekile eýedir. «Industrias Peñoles» magdançylyk kompaniýasy tarapyndan

pyndan özleşdirilýän gowagyň ýokarsyndaky dagdan guşun, sink, kümüş ýaly elementler hem gazy-

lyp alynýar bar.

Alymlaryň pikirçe, 26 million ýyl mundan ozal Meksikanyň günorta-gündogarynda bolup geçen wulkan hadysasyndan soň, magma gatlagynyň mineral suw (kalsiý sulfat) we hek (selenit) bilen täsirleşmegi netijesinde hrustal gowak emele gelipdir. Göwürümi 5-6 mň kub metre barabar bolan hrustal saklanýan bu gowak dünýäniň iň ulu hrustal gory hasaplanýar. Hrustal gowagyň umumy temperaturasy ortaça 56 derejede saklanýar. Hrustaldan, esasan, gap-gaçlardyr gymmat bahaly gaý-sepler ýasalaýar.

ÇAGALAR

Grenlandiýa akulasy iň uzak ýaşaýan oňurgaly jandar hasaplanýar. Uzynlygy 7,5 metre çenli ýetýän äpet balyk 400 ýyl töweregi ýaşaýar.

(Tymсал)

Gar ýaly ak kagyz

Gar ýaly ak kagyz şeýle diýen: – Meniň ýaradlyşym päk, şoňa görä-de, hemişe päkligime galaryn. Men özümi haýsydyr bir gara ýa-da hapa zada dözenimden, oda taşlanyp, küle dönenim gowudyr. Meni ellemeg-ä beýle-de dursun, hatda golaýyma bir gelip görsünler.

Kagzyň bu sözlerini esiden syýa çüýşe oňa mys-mys güllüpdür, ýöne oňa golaýlaşmaga gaýraty çatmandyr. Onuň bu gürrüjlerini reňkli galamlar hem esidipdir, ýöne olar hem onuň golaýyna barmaga ýürek edip bil-mändirler.

Şeýlelikde, gar ýaly ak kagyz hemişelik päkizeligine galyp, boşlugyna duruberipdir.

Bu tymсалyň üstü bilen daş-töweregindäkilere mylakatly bolmalydygy, olar bilen gatnaşyk saklamalydygy we kynçylyklardan gorkmaly däldigi beýan edilýär.

WAGT OLARA TÄSIR ETMEÝÄR

Dünýäde käbir jandartlar näçe ýyllar geçendigine garamazdan, şol bir durkunda saklanýar, ýagny olara wagt täsir etmeýär. Iň uzak ýaşaýan jandartlaryň sanawynda deňiz jandartlary we süýrenijiler öňdeligi eýeleýär. Eýsem, «Dünýä ömürlük gelen ýaly» diýilýän bu jandartlar haýsylarka? Geliň, olaryň käbiri bilen tanşy bolalyň!

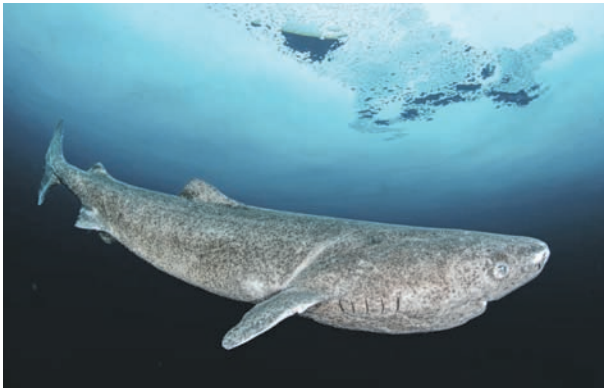
«Turritopsis dohrni». Ylmy dünýäde «ölmez meduza» ady bilen tanalýan deňiz jandartynyň bu görnüşü Ortaýer deňiziniň ýyly suw akymlyrynda ýaşaýar. Bu jandart garrap başlanda öýjüklerini ýaşlygynyndaky ýaly täzeden dikeldýär. Başgaça aýdylanda, meduzanyň bu görnüşü garran wagty ýaşamaga täzeden başlaýar. Alymlar bu ýagdaýy transdiferensiýa (öýjükleriň öz-özüni gaýtadan dikeltmegi) diýip atlandyrdylar.

Galapagos puşbagasy. Galapagos adalaryndaky äpet puşbagalar 150 ýyldan ýokary ýaşy bilen tapawutlanýar. Puşbagalaryň iň ýaşy ulusy şu ýyl 192 ýaşan Jonatan hasaplanýar. Keramatly Yelena adasynda ýaşaýan bu puşdyl gury ýer jandartlarynyň iň garrusy hasaplanýar. Puşbagalaryň öýjügiňiň täzelenmegi örän haýal bolsa-da, üznüksiz ösüşde bolýar.

Grenlandiýa akulasy. Arktikanyň çuň suwlarynda ýaşaýan Grenlandiýa akulasy iň uzak ýaşaýan oňurgaly jandar hasaplanýar. Akulanyň bu görnüşü 400 ýyla çenli ýaşap

bilýär. Grenlandiýa akulasynyň bedeni haýal alyş-çalşyga we öýjükleriniň ösen dikeliş ulgamyna eýedir. Uzynlygy 7,5 metre çenli ýetýän äpet balyk ownuk balyklar we deňiz guşlary bilen iğmitlenýär. Sowuk suwda ýaşaýan Grenlandiýa akulasy haýal ýüzýändigini bilen tapawutlanýar.

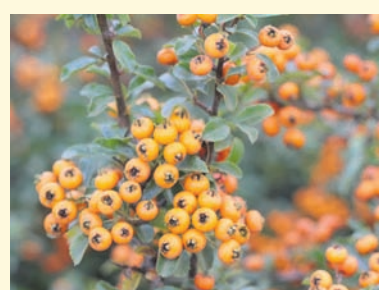
Tuatara. Gury ýerde ýaşaýan hažýgynyň iň uzak ýaşaýany tuatara hasaplanýar. 60 ýyldan 100 ýyla çenli ýaşaýan bu süýrenijiler örän haýal öşüşe eýe bolup, 15 ýaşda kämilleýä ýetýär.

111 ýaşyndaky Genri atly tuatara süýrenijileriň iň garrusy hasaplanýar. Bu süýreniji Tāze Zelandiýanyň Kwins seýilgähinde adamlaryň gözegçiliginde idedilýär.

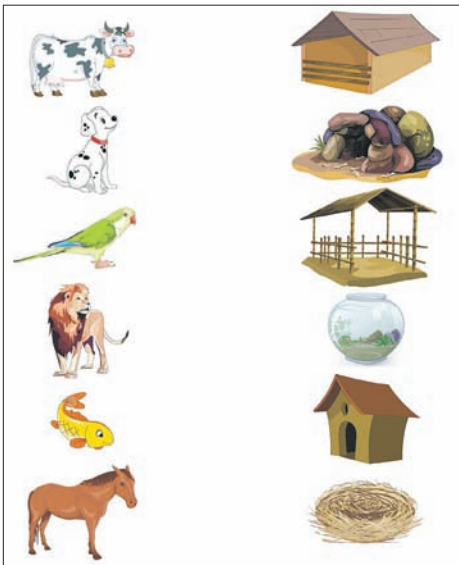
Bu ösümligi gördüňizmi?

Paýtagtymyz Aşgabatda seýilgähleriň we tokaý meýdanlarynyň sany ýylsalyň artýar. Seýilgählerde tut, cýnar, leýlisäç, arça bilen bir hatarda, akasiya, klýon, pawlowniýa ýaly beýleki agaçlar hem ekilýär. Şäherde ekilýän bezeg agaçlarynyň biri hem pirakanta bolup, owadan ak güli, alma şekilli kiçik miwesi bilen tebigat-tyň gelişini artdyrýar. Pirakanta Gündogar Aziýada we Günorta Ýewropada gürden ýaýran gyrymsy agaç bolup, onuň 10 görnüşiniň bardygyny aýdylýar. Boýy 3 metre çenli ýetýän hemişe gök öwürýän bu gyrymsy agajyň şahalary tilkenli bolýar. Mart-may aýlarynda gülleýän pirakantanyň sentýabr-noýabr aýlarynda hasyly ýetişýär. Bu ösümligiň guzyl, sarymtyl-mämsi miwesiniň hoşboý ysy we özboluşly tagamy bolýar. Oňa Ýewropada «ömrü halas ediji däne» ýa-da «fakel miwesi» hem diýilýär.

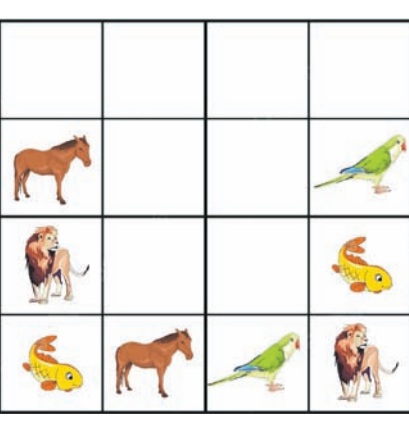
Pirakantany islendik toprak şertine çalt uýgunlaşýandygy sebäpli ekerançylyk ýerleri bilen bir hatarda, daşly hem-de çölleşen toprakda ekip bolýar. Kökünde we baldagynda peýdaly maddalary saklaýan bu ösümlük ýeri baýlaşdyrýar. Kiçik alma irki döwürlerden bäri halk lukmançylygynda ulanylýp gelinýär. Pirakanta miwesi diň agyryda, immuniteti güýçlendirmekte we böwregi arassalamakda peýdalanylýar. Ownujak guzyl we sary miweler guşlar üçin hem iýmät bolup hyzmat edýär.

Haýsy jandar nirede ýaşaýar?

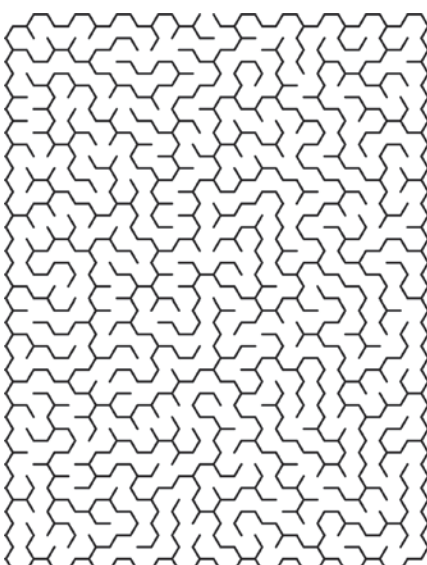

Şekilli sudoku

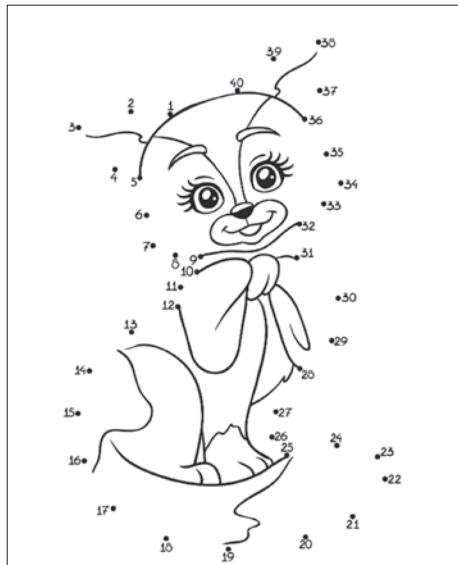
Şekiller öýjükleriň içine ýerleşdirilende dikligine we keseligine biri-birine gabat gelmeli däl. Ýagny bir şekil iki gezek gaýtalanmaly däl.

Labirint

Sanlary birleşdirip, şekilli reňkläň!

7 tapawudy tapyň!

Gyzlykly pursat

Jaý ussasy

Gurluşyk edaralarynyň birinde tejribeli jaý ussasy işleýärdi. Hünäriňň hakyky eýesi bolan bu ussanyň köp ýylylyk tejribesine we hünär ussatlygyna başlygy hem-de işde ýoldaşlary ýokary baha beripdi. Ömrüniň köp bölegini jaý gurmak bilen geçiren bu adam bilen bäsleşip biljekler az eken. Emma jaý ussasy bir gün garapdyr, zähmetli ýyllar onuň ýüzünde ýygrytlary emele getiripdi. Bir günem ol gurluşyk işini bes edip, asuda durmuşda ýaşamaly diýen karara gelýär.

– Başlyk, ýaşym bir gene bardy, men dynç alayşam diýýärin. Indi men maşgalamýň arasynda bolup, asuda durmuşda ýaşayýn – diýip, ol başlygyna ýüzlenipdi. Hünärine ökde ussanyň işinden gidiýändigine örän gynanan başlygy oňa ýüzlenip şeýle diýipdi:

– Bolýa, beýle bolsa, iň soňky jaýy gurmaga hem kömek ediň, onsoň sizi oňatja sýlag-serpaý bilen dynç alşa ugradarys.

Ussa razylaşypdyr. Taslama görä, täze jaý uly bolmadyk maşgala üçin niýetlenen eken. Şeýlelikde, ýalaşyklar, ýer ölçeğ işleri we beýlekli barlaglar başlanypdyr. Jaý ussasy gys-sanmaç işe girmişdi, sebäbi ol hyýalynda eýýäm dynç alyşda gezip ýören adamdy. Ol nämeditir bir zatlary doly gutarman goýupdyr, başga bir zady bolsa ýönekeýleşdiripdi, tizräk dynmak üçin käbir serişdeleriň hiline hem seredip durmandy. Ol öňküsi ýaly işe cýnlakay cemeleşmeýändigini duyupdyr, ýöne ol bu ýagdaýy özüniň iň soňky işidigi bilen aklapdyr.

Garry ussa ähli işler tamamlanandan soň, täze salnan jaýa baha bermek üçin başlygyny çagyrypdyr. Ol jaýy gözden geçi-rip, şeýle diýipdi:

– Bilýäňizmi, bu jaý siziň özüňiziňki. Ine, açary, alyň-da içeri gi-riň! Jaýyň ähli resminamalary eýýäm taýýarlandy. Bu jaý siziň köp

ýyllyk hyzmatyňyň üçin toparymyzyň size sowgady – diýipdi.

Jaý ussasyňň aňyndan nämeleriň geçendigi diňe onuň özü-ne belli bolup, utanjyndan gyzarpdyr, işdeşleriniň hemmesi oňa el çarpypdyr, ony täze jaýy bilen gutlapdyrlar. Ol biperwaýlyga ýol berendigi üçin öz ýanyndan ökünipdi. Indi ýol berlen kemçilikleriň ählisiniň özüne zyýan boljakdygyny bilipdi. Emma onuň töweregindäkiler bu gymmat bahaly sowgada nähili hoşallygyny bildirjegini bilmän, oňasýz ýagdaýa düşendir oýdupdirler. Indi

Tymsal

jaý ussasy yhlas siňdirmän guran jaýynda özi ýaşamalydy.

Bu tymsalýň esasy manyşy şeýle: biz ähli berjaý edýän zadymyzy özümiň üçin edýäris. Işiň hili biziň özüme peýda ýa-da zyýan bolup gaýdyp gelýär. Şol sebäpli kim üçin işleýändigine ýa-da näme iş edýändigine garamazdan, işiň hemişe arassa wyždanyň bilen ýerine ýetirmeli. «Başgalar üçin» ýa-da «soňky gezek» diýip, sowuk-salalyk bilen berjaý edilen iş ahyrsoňy öz zadyna öwürülip biler. Şol sebäpli islendik işi ak ýürekden, tala-balaýyk we howsesi ýerine ýetirmäge çalyşmaly.

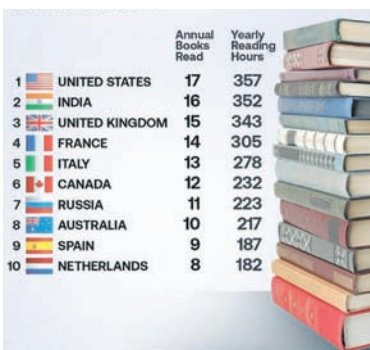
Ajijeren PUDAKOWA,

Maýa Kulygowa adyndaky Türkmen milli konserwatoriýasynyň ýanyndaky Daňatar Öwezow adyndaky Türkmen döwlet ýürite sazçylyk mekdebiniň talyby.

Dünyäde iň köp kitap okalýan ýurtlar

Amerikanyň Birleşen Ştatlary dünyäde iň köp kitap okalýan ýurtdur. «World Population Review» portalynyň maglumatlaryna görä, her bir amerikalý ýylda ortaça 357 sagadyny okamaga sarp edýär, bu bolsa 17 kitap okamaga deňdir. Hindistan ikinji orunda (16 kitap we 352 sagat) bolup, ondan soň Bejik Britaniýa (15 kitap we 343 sagat) gelýär.

Fransiýa we Italiýa degişlilikde, dördünji we başynjy orunlary egelediler. Altynjy orunda Kanada bolup, bu ýurduň ýaşajylylary ýylda 232 sagat (12 kitap) kitap okajartlar. Yedinji orunda bolsa ýylda 223 sagat we 11 kitap görkezijisi bilen Russiýa gelýär. Awstraliýa, Ispaniýa we Niderlandlar itkinji onluga girdiler.

Rozagül DÖWLETOWA,

Aşgabat şäher Medeniýet müdirliğiniň Merkezleşdirilen kitaphanalar ulgamynyň Bagtyýarlyk etrabynyň kitaphana şahamçasynyň müdiri.

Buker baýragyna mynasyp boldy

Asly wengriýaly britan ýazyjysy Dewid Soloy «Syna» (Flesh) romany üçin 2025-nji ýylyň Buker baýragyna mynasyp boldy. Emin agzalarynyň başlygy Roddi Doýl komitetiň hiç haçan şeýle üýtgeşik esere gabat gelmändigini belläp, romana gaýgy-hasratly, ýöne özüne çekiji eser hökmünde baha berdi. Bu romanda Iştwan atly erkek kişiniň Wengriýada geçiren ýaşlygynyndan Londonyň ýokarky jemgyýetine gelşine çenil geçen durmuş ýoly beýan edilýär.

Soloy Londonda guralan dabarda 50 müň funt sterling möçberindäki baýragy aldy. Ýazyjynyň bu eseri soňky tapgyrda Endrýu Milleriň we Kiran Desainiň romanlaryndan öňe saýlandy. «Syna» mart aýynda çap edileninden bäri köp sanly okyjylary özüne çekdi. Esere baha beren ýazyjy zenan Zedi Smitiň aýtmagyna görä, käbir ýazyjylar öz gahrymanlaryna örän çylşyrymly içki durmuşy siňdirýäler, ýöne Soloy öz başyna gelen wakalar barada az pikir edýän, şonuň üçin hem has realistik görünýän baş gahrymany döretmäge tagalla edipdi.

51 ýaşly Soloyň häzire çenil birnäçe kitaby çap edildi. Olaryň arasynda «London we Günorta-Gündogar», «Turbulentlik» we «Ähli adamlar» ýaly kitaplar bar. Soloy bu baýragy alan ilkinji britan-wenger

ýazyjysy boldy, emma wengriýaly başga bir ýazyjy Laslo Krasnahorkai 2015-nji ýylda halkara Buker baýragyna mynasyp bolupdy. Krasnahorkai geçen aý edebiyat boýunça Nobel baýragyna hem eýe boldy.

Buker baýragy her ýyl Beýik Britaniýada ýa-da Irlandiýada nesir edilen iňlis dilindäki iň gowy kitap üçin berilýär. Geçen ýyl bu baýraga britan ýazyjysy Samanta Harwi «Orbitada» atly romany üçin mynasyp bolupdy.

Gonkur baýragynyň eýesi

Fransiýanyň iň abraýly edebiyat baýragy Gonkur baýragyna şu ýyl «Boş öý» (La Maison vide) romany üçin Loran Mowinýe mynasyp boldy. Mowinýe emin agzalarynyň köpüsiniň sesini alyp, beýleki dalaşgärlerden öňe saýlandy.

58 ýaşly Mowinýe 1999-njy ýylda çap edilen ilkinji romany «Olardan uzakda» (Loin d'eux) we 2006-njy ýylda çap edilen başynjy romany «Üşmeleňde» (Dans la foule) bilen ulý meşhurlyk gazanypdy. Onuň «Fnac» baýragyna mynasyp bolan «Üşmeleňde» atly romany iň meşhur eserleriniň biri hasaplanýar.

Mowinýeniň 750 sahypadan gowrak «Boş öý» romanynda maşgala agzalarynyň gözi bilen XIX asyryň ahyryndan Ikinji jahan urşundan soňky döwre çenli ata-babalarynyň başyndan geçiren wakalary barada gürrüň berilýär. Kitap eýýäm «Le Monde» edebi baýragyna, «Landerneau» okyjylar baýragyna we «Nensi» kitap satyjylarynyň baýragyna mynasyp boldy.

Geçen ýyl Gonkur baýragyna «Huris» romany üçin Kamel Daud mynasyp bolupdy.

Bu baýrak fransuz ýazyjylary – doganlar Edmon de Gonkuryň we Žyul de Gonkuryň adyny göterýär. Edmon de Gonkuryň wesýetnamasy bilen 1900-nji ýylda doganlar Gonkuryň Akademiýasy döredilýär we 1903-

nji ýylda ilkinji Gonkur baýragy gowşurylýar. Baýrak akademiýanyň 10 agzasynyň ses bermegi bilen her ýyl Parižň «Drouant» restoranynda gowşurylýar.

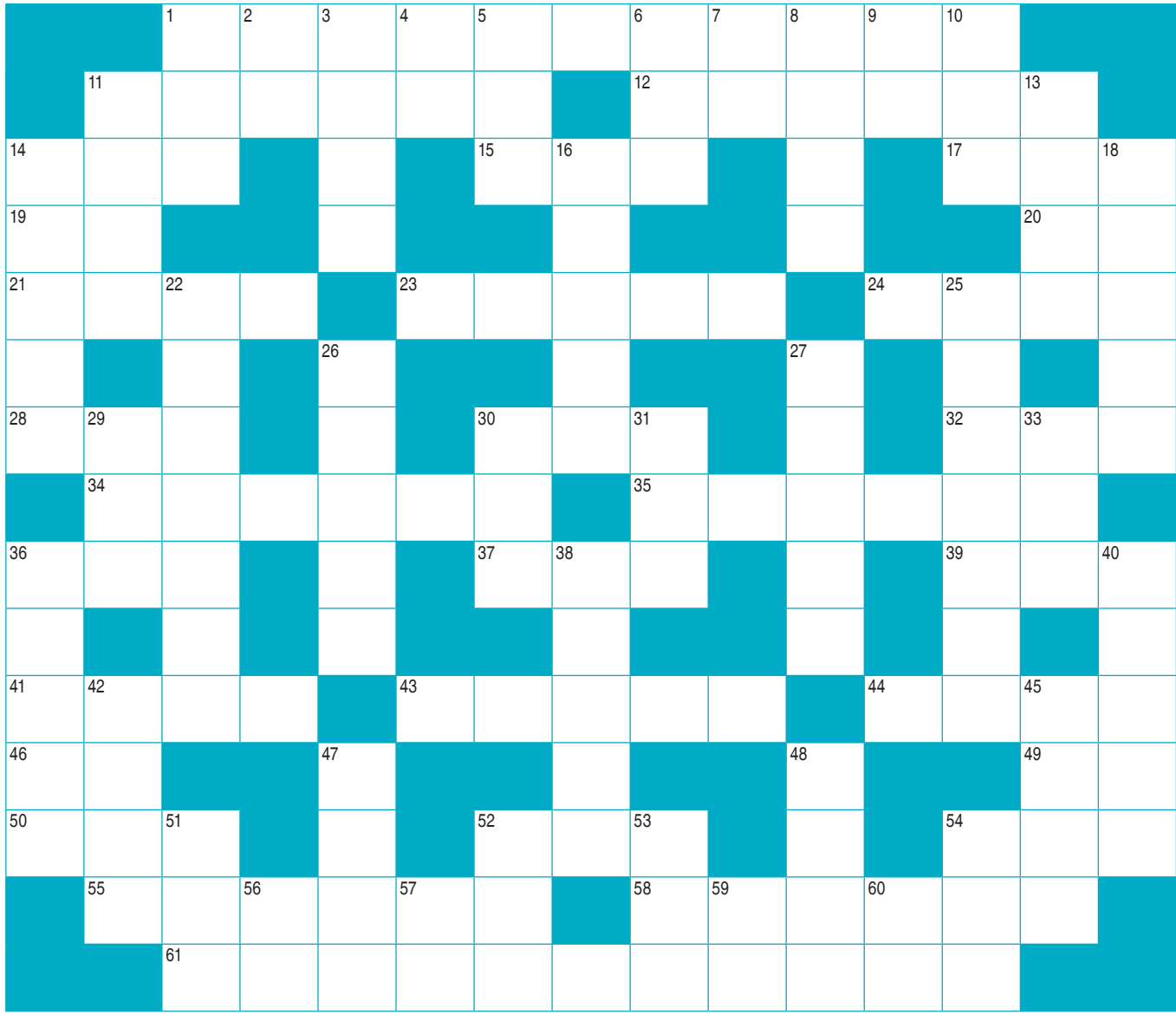
Gonkuryň eýesine berilýän pul baýragy simwoli-

ki häsiýete eýe bolup, bary-ýogy 10 ýewrodan ybaratdyr. Bu baýraga mynasyp bolmak uly tiraž bilen eserleriňi çykarmaga, köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde mahabatyňy ýetirip, kitabyň has köp satylmagyna ýardam berýär. Akademiýanyň düzgünnamasyna laýyklykda, Gonkur baýragy ýylyň iň gowy we iň çeper proza eseriniň awtoryna gowşurylýar.

Soltangül KAKABAÝEWA,

Daşoguz şäherindäki 12-nji orta mekdebiň mugallymy.

● **DIKLIGINE:** 1. Aýrlaryň gülleriniň şiresinden taýýarlan sūjji iýmiti. 2. «Giç ýat-da ir tur, altı pişegi artýk ...» (nakyl). 3. Tansyň bir görnüşü. 4. «Kilogram» ölçeg birliğiniň gysga aňlatması. 5. Italiýanyň milli awiakompaniýasy. 6. Ümlük. 7. Nota. 8. Uzak. 9. Kükürt oksidi. 10. Amerikan aktrisasý ... Mason. 11. «... bir söz bes, akmaga mün söz hebes» (nakyl). 13. «Uzatsam aýak ýetmez» (matal). 14. Sorag çalyşması. 16. Yerliksiz. 18. Anyk, aýan. 22. Hakykatçy, dogruçyl. 25. Şotlandiýanyň ulý, çuň sūjji suwly köli. 26. Iordaniýanyň günorta-günbatar bölegindäki çölde gertleşjän meşhur arheologik ýadygärlik. 27. Senegalda bir köli. 29. Oglan ady. 30. «Ertir gidijär, aýşam gelijär» (matal). 31. Aýal dogan, uýa. 33. «Gulak» sözünüň iňlisçesi. 36. Mal, süri bakýan adam. 38. Urulýan ury, ediljän hüjüm. 40. Oglan ady. 42. «... bir, maza iki» (nakyl). 45. Bir zadýň çesmesi, düp. 47. Sazaga meňzeş agaç. 48. Gerdem. 51. Russiýanyň döwlet dili. 52. Iýmiti öňümi. 53. Togalak geometrik şekil.

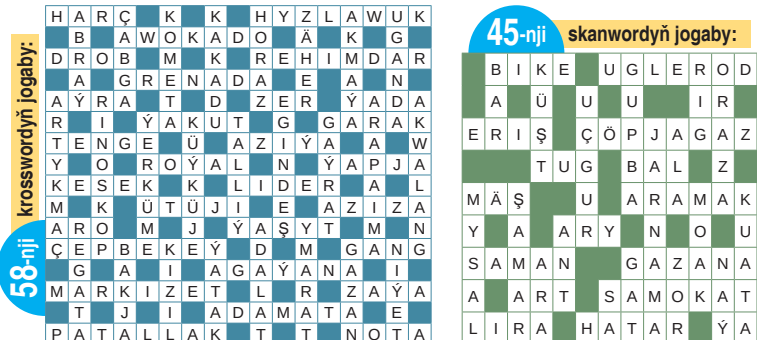
59-njy KROSSWORD

54. «Jeňňet kitaby» hekaýalar ýygyndysyndaky bir gahryman. 56. Ses faýl formaty. 57. «Nýu-York» şäheriniň gysga aňladyluşy. 59. «Disproziý» himiki elementiňiň gysga aňladyluşy. 60. Döwrebap aýdym-saz stili.

● **KESELIGINE:** 1. Günbatar Afrikada bir döwlet. 11. Agaç, bag. 12. Günorta Hytaý deňiziniň Tonkin aýlagy. 14. ...-ahwal, ýagdaý. 15. Kaka (köne söz). 17. Awstriýa Respublikasynyň halkara kody. 19. Çilili şahyr ... Oskar. 20. Baglaýy kömekçi. 21. Perzent, bala. 23. Ahal welaýatynda bir etrap. 24. Sürä, çekenä goşulýan malyň gulagyna ýarag bilen edilen bellik. 28. Çörek. 30. Gyz dogan. 32. Senagat pudagunda ulanylýan ýumşak ak daş. 34. Eti gaýnadylyp bişirilenden soň, çorbasyna atylan jöwen belkesi çykarylýp, üstüne gaýun et bölklenip goýulup, çorbasy aýratyn içiljän nahar. 35. Dürli öwüşginli oksidler gatlagy. 36. Sypaty güüçlendirjän ownuk bölek. 37. Agyry, ýnjy. 39. Ýyl hasabyňyň ulgamy. 41. Meşhur amerikan egin-eşik kompaniýasy. 43. Sūjji, tagamly. 44. Ýıldyzlaryň biri. 46. Yeriň hemrasy. 49. Sypat goşulması. 50. Ýagty, şöhle. 52. Juwan, ügigt. 54. Gawundan taýýarlanýan önüm. 55. Gyz ady. 58. Sport egin-eşiklerini öndürjän meşhur kompaniýa. 61. Garynjanyň bir görnüşü.

Selbi ÖWLÝÄKULÝEWA,

Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we informatika institutynyň talyby.

23-nji noýabr (ýekşenbe)	
Kremoneze – Roma (19:00)	
Arsenal – Tottenham (21:30)	
Lokomotiw – Krasnodar (21:45)	
Hetafe – Atletiko (22:30)	
Inter – Milan (00:45)	
Elçe – Real Madrid (01:00)	
24-nji noýabr (duşenbe)	
M. Ýunayted – Ewerton (01:00)	

Toparçalarda 2-nji ýeri eýelänleriň arasynda iň gowuy ikisi – Surinam bilen Ýamaýkanyň ýyggyndylary yklymlarasy pleý-off tapgyryna gatnaşarlar.

dowam etdirmäge hukuk gazandy. Kongo DR-niň ýygynyndysy mart aýynda oýnaljak yklymlarasy pleý-off tapgyryna gatnaşar.

«**L**» **toparçad** çykýş edýän Horwatiýanyň ýygynyndy 7-nji duş-
şygynnda Farer adalarynyň ýygynyndy bilen duşduşy. Çekeleşlik geçene
oýunda Horwatlar 3-1 hasabyna ýeňiş gazandý. Myňmarlanyň Türiniň
16-njy minutdaky goly bilen öňe saýlanan duşuşygyna horwatlar ýeňiş
getiren pökgükleri Gwardiol (23), Petar Musa (57) hem-de Nikola Wlaşiç
(70) geçirdi. Sunlukla, Horwatiýanyň ýygynyndy 7-nji gezek Dünýä Ku-
bogyňa wekiliçlik eder (1998, 2002, 2006, 2014, 2018, 2022, 2026). Olar
Garaşyklykdan soň diňe 1 gezek Dünýä Kubogyňa (2010) hem-de Ýew-
ropa çempionatyna (2000) gatnaşyp bilmediler.

Sahypany taýýarlan Haiymyrat SÖÝLİNOW

SAHNADA TAPLANAN ZEHIN

Mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 34 ýyllyk toýunyň öňüsarynda ýurdumyzyň medeniýet, sungat, döredijilik işgärleriniň birnäçesi hormatly Prezidentimiziň Şa serpaýyna mynasyp boldular. Şolaryň arasynda ýurdumyzyň Alp Arslan adyndaky milli drama teatrynyň sahna ussady Döwran Hojageldiyew hem bar. Ýakynda «Watana bolan söýgüsi üçin» diýen medaly bilen sylaglanan eýesi Döwran Hojageldiyew bilen söhbetdeş bolup, onuň durmuş we döredijilik ýoly hakyndaky maglumatlary okyjylar köpchiligine ýetirmegi makul bildik.

— **Döwran halypa, Şa serpaýyňyz gutly bolsun!**

— Sag boluň!

— **Halypa, teatr sungatyna ykbalýyňyz baglamyňyza sebäp bolan zat näme?**

— Meniň ykbalymy sungat bilen baglamagyma kakam sebäp boldy diýsem ýalňyşmaly. Sebäbi kakamnyň käri zergärlik bolsa-da, medeniýete, sungata, aýdym-saza bolan söýgüsi örän uly, ol sungatnyň jan-köýeri. Ol meniň hem sungat işgäri bolmagymy arzuw edýärdi. Şonuň üçin bolsa gerek, men entek Baýramaly şäherindäki 1-nji orta mekdebiň 3-nji synpynda okap ýörkäm kakam meni şäherimizde ýerleşýän sazçylyk mekdebine ýerleşdirdi. Men ol ýerde baýan hem-de akkordeon saz gurallaryny çalmagy öleşdirip başladym. Men orta mekdep bilen sazçylyk mekdebini utgaşdyryp okaýardym. Sazçylyk mekdebinde maňa Wladimir Tarasow, Aman Pürşiyew dagy saz çalmak ugrundan tällim berdiler. 1997-nji ýylda orta mekdebi tamamlap, men Aşgabadlyň Daňatar Öwezow adyndaky ýörite sazçylyk mekdebine okuwymy dowam etdirdim. Bu ýerde maňa aýdym-saz ugrundan belli pedagoglar Aman Igliyew, Kakajan Ezizow, Liliýa Zarudina, Çary Saparmadow dagydan tällim almak bagty miýesser etdi. Bu sazçylyk mekdebiniň 3-nji ýylynda okap ýörkäm meniň öňki Magtymguly adyndaky opera we balet teatryna işe çagyrdylar we men okuw bilen işi utgaşdyryp alyp gitmeli boldum. 2001-nji ýylda bu teatr işini täze döwrebap teatrdan dowam etdirip başladym we ol teatrnyň ady Magtymguly adyndaky milli sazly drama teatry diýip atlandyryldy. Şol wagtky teatryň ýolbaşçysy, Türkmenistanyň at gazanan artisti Kadyr Atabaýew, soň halk artistlige ýetişen Gölzel Öwezowa dagynyň teklibi bilen meni täze teatra işe kabul etdiler. Maňa şol ýerde Türkmenistanyň halk artisti Ata Alowow, bagşylar Rejep Ulugow, Mähri Annageldiyewa dagynyň goldamagy netijesinde Ata Alowowynyň «Sayatly-Hemra» dessany esasynda sahnalaşdyrylan spektaklda çykyş etmek bagty miýesser etdi. Şondan soň «Etme oglan sen oýun» hem-de «Gel, sen Täze ýyll!» atly sahna oýunlarynda çykyş etdim. 2002-nji ýylda Daňatar Öwezow adyndaky ýörite sazçylyk mekdebini tamamlap «Yekelikde aýdym aýtmak sungaty boýunça ansamblýň solisti», «Aýdym-saz mugallymy», «Aýdym-saz we horuň artisti» diýen hünärler boýunça diplom alyp, Magtymguly adyndaky milli sazly drama teatrynda ýaş hünärmenleriň hataryna goşulyp işläp başladym. Sofira

Watan öňündäki gulluk borjymy ýerine ýetirmäge gitdim. Harby gullukdan geleninden soň mende zehinini drama teatrynda synap görmek höwesli döredi we şol wagtky Mollanepes adyndaky Türkmen döwlet akademiki drama teatrynda zähmet ýolumy dowam etdirdim.

— **Halypa, çagalyk döwrüňiz nähili geçdi, şol barada hem gürrüň beräýseňiz?**

— Çagalyk döwrümde, esasan, radioda berilýän radio oýunlarda ses bilen keşp janlandyrylan artistler, halk artistler Annamyrat Berdiyewiň, Aman Gurbandurdyýewiň, Berdi Aşyrowyň, Durdy Saparowyň, Ýelizaweta Garaýewanyň, Sabyr Ataýewanyň sesli üsti bilen keşpleri ynandyrylyp edip janlandyryşlary meni özülerine maýyl edip arzuw hyýalyna ataryardy. Men hatda çagalykda çölde goýun bakyp ýörkäm hem şol artistle-

riň sözlerini gaýtalar ýöredim. Sofira şol halypalar bilen ýüzbe-ýüz bolup duşuşmak, olaryň çykyş eden sahnalarynda çykyş etmek bagty nesip etdi. Adam çagaka nämäni arzuw etse, soňa-da ýetýän eken.

— **Döwran aga, siz indi ençeme ýyl bäri teatryň sahnasynda ýaşap keşp janlandyryp gelýärsiňiz, şol keşpleri hem ýatlap geçäýeliň!**

— Mollanepes adyndaky Türkmen döwlet akademiki drama teatrynyň sahnasynda «Giýewleriň bäsleşigi» atly sahna oýnunda Selimjan atly döýlenmegi arzuw edip ýören söwdagär ýigidiň, «Gelinleriň gozgalaryň» atly sahna oýnunda ädiklik Baky ussanyň, «Ilkinji serpaý» sahna oýnunda Serip atly aşyk ýigidiň, «Yürek ody» atly sahna oýnunda ýaş ýigit Kuwwadyň, «Lukman» sahna oýnunda aşyk ýigidiň, «Galkynyşyň ak güllerinde» geolog ýigit Döwletgeldi Bakýewiň keşplerini janlandyrdym. Şu teatrdan bir waka boldy. «Giýewleriň bäsleşigi» atly sahna oýnunda Selimjanyň keşbini janlandyrmaly artist işe gelenok, oýnuň başlamagyna-da

ýarym sagat wagt galyppy. Ol wagt el telefoný hem bolmansoň, oňa jaň edip, nirededigini anyklap hem bolanok. Onsoň spektaklyň režissory, Türkmenistanyň at gazanan artisti, halypam Aman Kömekow meni ýanyna çagyryp, eger şol artist gelme, men şol keşbi saňa tabşyrmaly bolýan, spektakly ýatlyp bolmaz diýdi. Menem onuň diýmeli sözlerini bilemok diýsem, Aman aga-da özüň saňa düşündirer diýip, derrew eşik geýdirdiler. Soňy bilen ol artist gelmedi. Sahnada açylyp oýun başlady. Menem edil režissoryň gysga pursatda düşündiren zatlaryny amala aşyrdym welin, artistler meniň çykyşyma gowy baha berdiler. Aman aga-da monça boldy. Kähalatda teatrdan şolar ýaly zatlar hem bolup geçäýärdi. Şonuň üçin artist hemişe taýýarlykly bolmaly.

Bir gün Alp Arslan adyndaky milli drama teatrynyň baş ýolbaşçysy maňa «Men seniň janlandyrylan keşpleriňi görýän, biziň teatrymyza-da seniň ýaly zehinli artist gerek. Sen biziň teatrymyza işe geçäý» diýdi. Men halypanyň haýyşyny hernäçe kyn görsem hem kabul etmeli boldum. Şeýdibem 2019-njy ýylda bu teatra işe bardym. Bu teatryň sahnasynda maňa birnäçe spektakllarda häsiýeti boýunça biri-birine meňzemeýän keşpleriň ençemesini janlandyrmak miýesser etdi. Olardan «Gumly gelin» spektaklynda Gum obasynda ýaşap ýören, maşgalasy

ir dünýäden öten Çörlü baýyň, «Seýtinazar Seýdi» atly spektaklda baş keşpdäki Seýdiniň, «Bir gijäniň gudraty» atly sahna oýnunda goňşy adamyň, fransuz ýazyjysynyň eseri esasynda sahnalaşdyrylan «Oskar» atly sahna oýnunda baş söwdagär Bertronyň, gygryz ýazyjysy Çingiz Aýtmatowyň «Ak gämi» atly sahna eserinde tokaý sakçysy bolup işleýän hyýalibent adam Orazkulun keşbini janlandyrdym.

Ýaňy-ýakynnda bolsa mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 34 ýyllyk toýunyň öňüsarynda teatrymyzyň döredijilik topary Çingiz Aýtmatowyň «Söweşe garşy söweş» atly drama eserini sahnalaşdyrdy. Bu eser Türkmenistanyň at gazanan artisti, teatrymyzyň baş ýolbaşçysy Handurdy Berdiyewiň yhlasy bilen sahnalaşdyryldy. Bu sahna oýnunda halypam maňa uruşdan ýaralanyp gelen, kolhoz başlygy bolup zähmet çekýän Myrzakul atly orta ýaşlaryndaky adamyň keşbini tabşyrdy. Myrzakul uruşdan bir elini aldyryp gelýär. Şonuň üçin bir elini bilen çykyş etmeli, bu ýagdaý bolsa artistden çydamlylygy we yhlas etmegi talap edýär.

Şu ýyl teatrymyzyň döredijilik topary Gadam Kakabayewiň edebi eseri esasynda «Magnitofon» atly güllüki sahna oýunyny sahnalaşdyrdy. Bu sahna oýnunda öýlenýän oglanyň kakasynyň keşbini janlandyrmagy

halypam Handurdy Berdiyew maňa tabşyrdy. Onuň ogly dargusak hem ynanyň ýigit, ol öýlenen gijesi kakasyna hem obadaşlaryna güzap baryny berýär.

Şu ýerde Arkadag şäherindäki Aman Gulmämmedow adyndaky drama teatrynda taýýarlanyp ilkinji gezek halk köpchiligine ýetirilen ýazyjy Nurmyrat Saryhanowyň edebi eseri esasynda sahnalaşdyrylan «Kitap» atly sahna oýnunda žurnalistiň keşbini janlandyrmagy meniň paýyma düşendigini hem ýatlap geçesim gelýär. Žurnalist akyldar şahyr Magtymguly Pyragynyň gyzlydan gymmatly goşgulary ýerleşdirilen kitabyň gözleginde bolup, ahlyrynda kitabyň eýesi bilen duşuşýar.

— **Döwran halypa, siz güllüki sahnalarda çykyş etmegi gowy görýärsiňizmi ýa-da gussaly sahnalarda çykyş etmegi?**

— Aslynda, artist bu babatda hemmetaraplaýyn bolsa gowy. Şu meselede halypam, Türkmenistanyň at gazanan artisti Berdi Aşyrow maňa «Sen diňe güllüki keşbe ýa-da gam-gussaly keşbe ýykgyň etmegin. Eger güllüki keşbe ýykgyň edip, birdenem gussaly keşbi janlandyrmaly bolsaň, onda özüňi-ä bir kyn düşer, tomasaça-da ýalan ýaly bolar» diýip öwredipdi. Şonuň üçin men-ä şol keşpleriň ikinisem ugrukdyryp alyp gitmegi oňat görýän. Ýöne pýesanyň gabat gelmegine-de bagly bolup durýar.

— **Sizi halk köpchiligi kinofilmler arkaly hem tanaýarlar. Söhbetdeşligimiziň şu ýerinde kino sungatyna girişmegiňiz barada hem aýdaýsaňyz?**

— 2001-nji ýylda Magtymguly adyndaky milli sazly drama teatrynda işläp ýörkäm Türkmenistanyň halk artisti, kinorežissyor Halmämmed Kakabayew meniň sahnada keşp janlandyryşymy görüp, spektakl tamamlanandan soň meni ýanyna çagyryp özüniň «Derwüşleriň dünňürdüsü» atly täze filmi surata düşürüp başlandygyny aýtdy hem-de meni filme surata düşmäge çagyrdy. Men hem garşy bolmadym. Şonda Halmämmed halypa kinoda keşp janlandyrmagy usullaryny hem maňa öwredip, gaty köp ýardamlaryny berdi. Şeýdibem maňa kino sungatynyň hem gapysy açyldy. Şondan soň kinorežissyor Myrat Orazow Beýik Watanyň uýsý ýyllarynyň wakalary hakynda gürrüň berýän «Watan ogly» atly doly güwümlü filminde ýaş esgeriň keşbini janlandyrmagy ynanypdy. «Törebeg hany» filminde wezirniň oglunyň, «Nejsep oglan» filminde bolsa wezirniň keşbini men janlandyrdym.

— **Halypa, sahnada keşp janlandyrmak bilen kinoda keşp janlandyrmagyň nähili tapawudy bar?**

— Sahnada keşp janlandyrynyňda goýberen sawlikleriň bolsa, ýagny sözüňdäki ýa-da yüz hereketiňdäki

ýalňyşlyklarynyň indiki çykyşynda düzedip bolýar. Emma kinoda başgaça, kinorežissyor seni filme surata düşüreninden soň hemme zat ýerbe-ýer hem gowy ýaly bol-sa-da, şol film ekrana çykanyndan soň «Wah, şol yerde şeýtsem gowy boljak ekeni» diýseňem eýýäm ony ikinji gezek surata düşürp bolmaýar.

— **Pursatdan peýdalanyp, özüňize ýardam beren hem-de bile işleşen halypa artistleriňizi hem ýatlap geçäýseňiz?**

— Men, esasan, Türkmenistanyň halk artistleri Kakajan Aşyrowa, Halmämmed Kakabayew, Nury Alla-berdiyew, Aman Gurbandurdyýew, Yelizaweta Garaýewa, Ata Alowowa, Muhammetguly Kasymowa, Türkmenistanyň at gazanan artistleri Aman Kömekowa, Berdi Aşyrowa maňa beren kömek-goldawlary, maslahatlary üçin minnetdardyr. Bu halypalaryň hemmesi hem biz üçin ullaň bir sungat mekdebi. Şolardan alan sapaklarym häli-häzirlerem maňa tejربه toplamakda mekdep bolup dur.

— **Halypa, siziň maşgala ýagdaýyňyz hem okyjylarymyzy gyzyklandyrylan bolsa gerek. Maşgalaňyzda siziň käriňizi ýöretjek barmy?**

— Maşgalam barada aýtsam, ýanyoldaşym lukman bolup zähmet çekýär. Gyzym 12-nji, oglum bolsa 8-nji

synpda okaýar. Olar enteg-ä sungat ugrundan gitjek diýip aýdanoklar. Galanyny hem wagty görkezere-dä.

Ýurdumyza medeniýet, sungat işgärlerine uly sarpa goýulýar. 2011-nji ýylda Türkmenistanyň Prezidentiniň «Türkmeniň Altyn asyry» atly bäsleşiginiň ýeňijisi boldum. 2024-nji ýylda Magtymguly Pyragynyň 300 ýyllyk toýy mynasybetli, Magtymguly Pyragy nysa-ny bilen, 2025-nji ýylda «Watana bolan söýgüsi üçin» diýen medal bilen sylaglandym. Pursatdan peýdalanyp, medeniýet, sungat, döredijilik işgärlerine döredip berýän mümkinçilikleri üçin Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza çäksiz minnetdarlygymyzy bildirýäris. Goý, Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, belent başlary amman bolsun, alyp barýan il bähbittli, ýurt ähmiýetli tutumly işleri rowaçlyklara beslensin.

— **Döwran halypa, beren täsirli gürrüňleriňiz üçin sag boluň, size döredijilik üstünlüklerini arzuw edýäris.**

Söhbetdeş bolan

Döwletmyrat HOJABERDIYEW,

Türkmen döwlet medeniýet institutynyň magistranty.

Iki halypa 30-njy gezek bir filmde bilelikde işleşer

Kino sungatynyň öňdebaryjy režissyorlarynyň hatarynda görkezilýän oskarly Stiwens Spilberg täze filmi-niň sazalaryny ýene bir gezek 93 ýaşyndaky kompozitor Jon Williamsa ynandy. Ylmy-fantastik görnüşde boljak film Spilberg bilen Williamsyň bilelikdäki 30-njy kinosy bo-

lar. «Indiana Jons we ýazgyt öwrümi» (Indiana Jones and the Dial of Destiny) filminden soň pensiýa çykandygyny mälim eden Jon Williams özüniň köne dostunyň haýuşy-ny ýerde goýmady. Jon Williams bilen Stiwens Spilbergiň arasyndaky şärikdeşlik 1974-nji ýyldaky «The Sugarland Express» filmi bilen başlap, tanymal kompozitor ussat režissjoryň «Akutalar» (Jaws), «Başga planetadan gelen» (E.T. the Extra-Terrestrial), «Yura eýýamynyň seýilgähi»

(Jurassic Park), «Hatarçy Raňjany halas etmek» (Saving Private Ryan) ýaly nusgawy filmleriniň sazalaryny ýazypdy. Jon Williams 54 gezek Oskara dalaşgär görkezilip, ol bu ugrunda Wolt Disneýden soň ikinji şahsyýetdir. 5 gezek Oskar gazanan Jon Williamsyň 26 «Grammy», 7 BAFTA, 3 «Emmy», 4 «Altyn Globus» baýragy bar.

filmniň ady entek belli bolman, onuň edebi esasyny režissyor bilen ozalam işleşen meşhur ssenariçi Dewid Koopp ýazar. Filmde Emili Blant, Joş O'Konnor, Kolman Domingo, Kolin Fört, Iw Hewson, Wýatt Russell ýaly artistler dürli keşple-ri ýerine ügetir. Häzirki wagtda filmniň surata düşüriliş işle-ri doly tamamlanyp, onuň «post-production» işleri dowam edýär. Köpleriň sabysyzlyk bilen garaşýan ekran eseri 2026-njy ýylyň 12-nji iýunynda kinoteatrlarda görkeziler.

Jon Williams başga bir meşhur režissyor Jorj Lukasyň hem ençeme kino-syňyň, esasan-da, «Yıldız söweşleri» (Star Wars) filmleri-niň sazalarynyň aw-torydur.

«Universal Pictures» kompaniýasy-nyň önümligindäki

Jeyson Stetham 6-njy gezek Gaý Ritçiniň filminde surata düşer

İňlis kino sungatynyň özboluşly režissjory Gaý Ritçi bilen meşhur iňlis aktjory Jeyson Stetham 6-njy gezek bir filmde bilelikde işleşer. «Viva La Madness» atly täze filmniň surata düşüriliş işlerine geljek ýylyň ilkinji aýynda badalga berler. J.J.Konnelliniň adybir romany esasynda surata düşüriljek filmniň ssenarisi, şol sanda prodýuserleri hem režissjoryň özüne degişli bolar. Film-däki wakalar Londonda bolup geçýär.

Aslynda, Ritçi bilen Stetham bu taslamany 2013-nji ýyldan bäri durmuşa geçirmegi maksat edinýär eken.

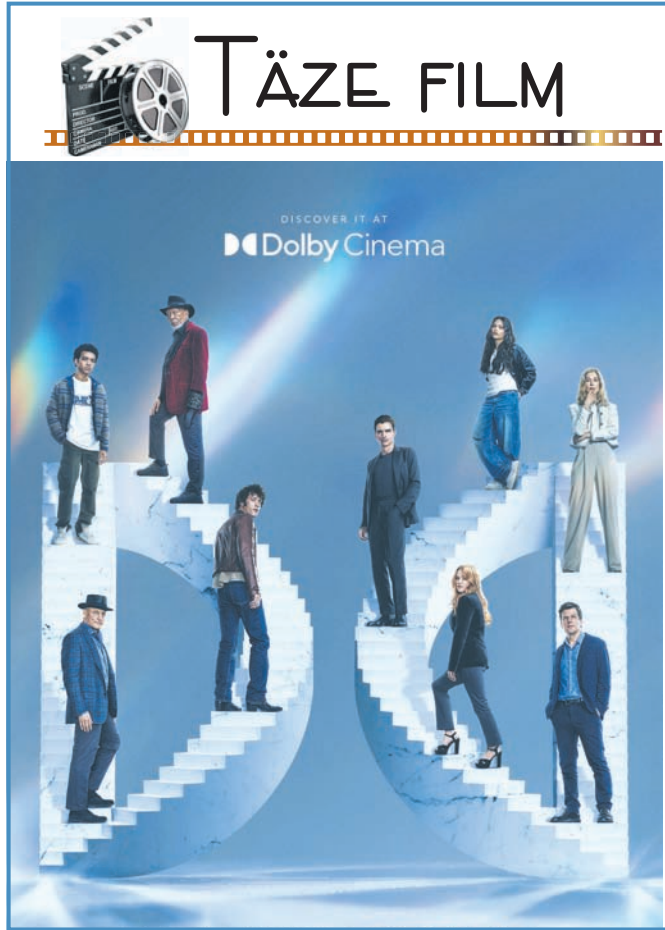
Ritçi bilen Stethamyň şärikdeşligi 1998-nji ýyldaky «Lock, Stock and Two Smoking Barrels» filmi bilen başlap, tanymal aktjor ussat režissjoryň «Snatch» (2000), «Revolver» (2005), «Wrath of Man» (2021) hem-de «Operation Fortune: Ruse de Guerre» (2023) filmlerinde baş keşpleri janlandyrypdy.

«Mumyýa» filmi täzeden ekranlaşdyrylar

«Universal» studiýasy meşhur «Mumyýa» filmi ýene bir gezek ekranlaşdyrmakçy bolýar. Ilkinji gezek 1932-nji ýylda ekranlaşdyrylan «Mumyýa» filmi-niň täze nusgasyna özlere «Radio Silence» diýip at goýan Mett Bettinelli-Olpin bilen Taýler Jillett režissjorlyk eder. 1999-njy ýylda uly meşhurlyk gazanan «Mumyýa» filminde baş keşplerde Brendan Frejzer bilen Raçel Weis surata düşüpdi. 2017-nji

ýyldaky nusgasynda baş keşbi Tom Kruz janlandyrsa-da, ekran eseri prokadan pes netije alypdy. Täze filmde şol 1999-njy ýyldaky kinonynyň ýyldyzlary, oskarly artistler – aktjor Brendan Frejzer bilen aktrisa Raçel Weisiň surata düşmegine garaşylýar. Häzirki wagtda artistleriň ikisi bilenem gepleşikler geçirilýär. Filmniň haçan surata düşürilip başlanjakdygy we onuň haçan ek-ranlara goýberiljekdigi häzirkä belli däl.

OSKARLY ANIMASIÝA GARA PIŞIK ALÝANLARYŇ SANYNÝ KÖPELTDI

Ady: «Häzir meni görersiň: indi görmersiň» (Now You See Me: Now You Don't); **Režissjory:** Ruben Flejšer; **Keşplerde:** Jesse Aýzenberg, Wudi Harrelson, Deýw Franko, Aýla Fişer, Jastis Smit, Dominik Sessa, Ariana Grinblatt, Lizzzi Kaplan, Rozamund Paýk, Morgan Friman; **Ssenariçi:** Maýkl Lessli, Pol Wernik, Rett Rise, Set Game-Smit; **Prodýuseri:** Bobbi Koen, Aleks Kurtzman, Roberto Orsi; **Öndürji:** «Summit Entertainment»; «Cohen Pictures»; **Paýlaşygy:** «Lionsgate»; **Dowamlylygy:** 112 minut; **Görnüş:** kraým, drama; **Ýurdy:** ABŞ; **Dili:** iňlisçe.

● Ilkinjisi 2013-nji ýylda surata düşürilen «Häzir meni görersiň» filmi-niň 3-njisi geçen hepdäniň ahlyrynda ekrana çykarlydy. Bu gezek filmni režissjory üýtgäp, ony Ruben Flejšer surata düşürdi. Ol «Zombiend», «Gangsterler topary», «Wenom» ýaly kinolar bilen meşhurlyk gazanypdy. Filmde ýene-de Jesse Aýzenberg, Wudi Harrelson, Deýw Franko, Aýla Fişer, Morgan Friman, Lizzzi Kaplan ýaly belli artistler ozalky keşplerini janlandy-ýarlar. «Lionsgate» studiýasynyň öňümi bolan filmniň búýjeti 90 million amerikan dollaryna deň bolup, ol ikinji 3 günde şol çykdajynyň 75 millionyny uýzyna gaýtaryp aldy. Filmde 1-nji film-den 12 ýyl soň bolup geçen wakalar dogrusynda gürrüň berilýär.

Yeri gelende bellesek, 1-nji film 352, 2016-njy ýylda ekrana çykan 2-nji kino 335 million amerikan dollary möçberinde kassa ýygymyny gazanypdy.

Gazetiň kagyz nusgasyna nähili ýazylyp bolar?

«Türkmenpoçtanyň» islendik şahamçasyna ýüz tutmak arkaly abuna ýazylyp bilersiňiz.

Gazetiň elektron nusgasyna nähili ýazylyp bolar?

ABONENT BOL

zaman.turkmenistan.com.tm saýtynyň ýokarsyndaky **ABONENT BOL** düwmesine basmak arkaly.

Gazetiň hepdelik PDF nusgasyny nädip alyp bolar?

PDF

zaman.turkmenistan.com.tm saýtyndaky **ZAMAN TÜRKMENISTAN PDF** düwmesine ýa-da turkmenmelbogat.gov.tm saýtynda «Pudak gazet-žurnalary» bukjasyny saýlap **Abuna ýazý!** düwmesine basmak arkaly.

Gazetiň mobil goşundysyny nähili ýükäp alyp bolar?

Android we iOS smartfonlarynda Google Play hem-de App store elektron dükanyndan zaman.turkmenistan.com mobil goşundyny ýük-läp, habarlar bilen dessine tanyp bilersiňiz.

ZAMAN INTERNATIONAL MEDIA TÜRKMENISTAN

international media

Abuna – 2026

«Zaman-Türkmenistan» gazetini 2026-njy ýylyň I ýarym ýyllıgy üçin abuna ýazylyşygy dowam edýär.

Täzelikleri täzeligine okaň!